T.C.

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İŞLETME ANABİLİM DALI

TÜRKİYE'DE FAALİYET GÖSTEREN BANKALARIN FİNANSAL ORANLAR AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Zakariya SAID AHMED

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. Bilgehan TEKİN

Çankırı-2022

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI

TÜRKİYE'DE FAALİYET GÖSTEREN BANKALARIN FİNANSAL ORANLAR AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Zakariya SAID AHMED
ORCİD: 0000-0002-9581-8467

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. Bilgehan TEKİN

Çankırı-2022

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ iii

TEZ KABUL VE ONAY iv

ÖNSÖZ v

ÖZET vi

ABSTRACT vii

TABLOLAR LİSTESİ viii

ŞEKİLLER LİSTESİ ix

1. GİRİŞ 1

2.BÖLÜM FİNANSAL PİYASALAR 2

2.1.FINANSAL PİYASALAR KAVRAMI 2

2.2.FİNANSAL PİYASALAR SÜRECİ 2

2.3.FİNANSAL PİYASA TÜRLERİ 5

2.3.1.Fonların Vadelerine Göre finansal Piyasalar 6

2.3.2.İşlemlerine göre Finansal Piyasalar 7

2.3.3.Alım ve Satım İşlemlerine Göre Finansal Piyasalar 7

2.3.4.Örgütlenme Şekillerine Göre Finansal Piyasalar 8

2.4.Finansal Piyasaların Gelişimi 8

2.5.FİNANSAL GELİŞMENİN EKONOMİK BÜYÜMEYE ETKİLERİ 11

2.6.FİNANSAL KRİZLER 12

2.7.FİNANSAL KRİZLERİN SEBEPLERİ 16

3.BÖLÜM TÜRKİYE'DE BANKACILIK 19

3.1.BANKACILIK KAVRAMI 19

3.2.BANKACILIĞIN GELİŞİMİ 20

3.3.TÜRKİYE'DE BANKACILIĞIN GELİŞİM SÜRECİ 21
3.4.BANKACILIK KRİZLERİNİN SEBEPLERİ 26
3.5.BANKACILIK KRİZLERİNİ ETKİLEYEN FİNANSAL UNSURLAR 26
3.6.TÜRKİYE'DE FİNANSAL PİYASALAR KAPSAMINDA BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN YERİ 27
3.7.YAPILAN ÇALIŞMALAR 29

4. BÖLÜM YÖNTEM 31
5. BÖLÜM BULGULAR 34
6. BÖLÜM 72
SONUÇ ve ÖNERİLER 72
KAYNAKÇA 76
ÖZGEÇMİŞ 80

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım Türkiye'de Faaliyet Gösteren Bankaların Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

15 / 02 / 2022

Zakariya SAID AHMED

TEZ KABUL VE ONAY

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Zakariya SAID AHMED tarafından hazırlanan Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım Türkiye'de Faaliyet Gösteren Bankaların Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması başlıklı bu çalışma, 15.02.2022 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda oybirliği başarılı bulunarak jürimiz tarafından İşletme Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Danışman :	Doç. Dr. Bilgehan TAKİN	İmza: ……..
Üye :	Dr. Öğr. Üyesi Erol YENER	İmza: ……..
Üye :	Dr. Öğr. Üyesi Murat KOÇSOY	İmza: ……..

ONAY

Bu Tez, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun ...../..../ 202.. tarih ve ..... Sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Coşkun POLAT

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Türkiye'de Faaliyet Gösteren Bankaların Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması konusu, günümüz işletmelerinin rekabetçi konumlarını sürdürmelerinde giderek önem kazanan "tüketici odaklı" yaklaşımlar bağlamında üzerinde durulmaya değere bulunmuştur. Bu çalışmanın hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Bilgehan TEKİN'a; tezin yazım aşamasında ve tashihinde katkılarını esirgemeyen Oumalkhaire SAID, Mohamed SAID, Mohamedkhader SAID, Radwan SAID, Abbas SAID, Mouna SAID, Arafo MOUMIN, Deka SAID, Asma SAID'a ve eğitim hayatım boyunca yetişmemde katkısı olan tüm hocalarıma teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Çalışmamı tamamlamam konusunda moral ve motivasyonumu üst düzeyde tutmama yardımcı olan aileme şükranlarımı sunarım.

15/02/ 2022

Zakariya SAID AHMED

ÖZET

Tezin Başlığı: Türkiye'de Faaliyet Gösteren Bankaların Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması

Tezin Yazarı : Zakariya SAID AHMED

Danışman : Doç. Dr. Bilgehan TEKİN

Anabilim Dalı: İşletme

Tezin Türü: Yüksek Lisans

Yüksek Lisans Kabul Tarihi: 15/02/2022

Bankacılık sistemi, bir ülke ekonomisinin gelişmesinde ve finansal istikrarında önemli bir rol oynamaktadır. Finansal piyasaların büyümesi ve gelişmesi ekonomik büyüme çerçevesinde değerlendirilmektedir. Türkiye'de finansal piyasaların gelişimi 1980 sonrasında küreselleşme faaliyetlerinin artmasıyla gelişmeye başlamıştır. Bu gelişme 1990'lardan sonra ve 21. yüzyılın ilk on yılında daha da vurgulanmıştır. Bankacılık sektörünün özellikle gelişmekte olan ülkelerde finansal piyasaların büyük bir bölümünü oluşturduğunu görüyoruz. Finansal piyasalar, doğası gereği belirli risklere açık yapılardır. Bu riskler arttığında finansal piyasalar etkin bir şekilde işleyemez ve reel sektörle olan etkileşimleri etkilenir. Finansal piyasaların karşılaştığı riskler, finansal sistemin bileşenlerinde sorunların ortaya çıkmasıyla ortaya çıkmakta ve reel sektörü etkileyebilmekte ve sistemik etki yapabilmektedir. Öte yandan reel sektör ile finans sektörü arasındaki karşılıklı bilanço ilişkisi nedeniyle reel sektörden kaynaklanan sorunlar da finans sektörünü etkileyebilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren yerli ve yabancı bankaların finansal performanslarını karşılaştırmaktır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Piyasalar, Bankacılık Sektörü

ABSTRACT

Thesis Title: Comparison of Banks Operating in Turkey in Terms of Financial Ratios

Author: Zakariya SAID AHMED

Supervisor: Associate Prof. Dr. Bilgehan TEKİN

Department: Business Administration

Thesis Type: Master's Thesis

Date: 15/02/2022

The banking system plays an important role in the development and financial stability of a country's economy. The growth and development of financial markets are assessed within the framework of economic growth. The development of financial markets in Turkey began to develop with the increase in globalization activities after 1980. This development was accentuated after the 1990s and in the first decade of the 21st century. We can see that the banking sector constitutes a large part of the financial markets, especially in developing countries. Financial markets, by their very nature, are structures open to certain risks. When these risks increase, financial markets cannot function effectively and their interactions with the real sector are affected. The risks faced by financial markets arise with the emergence of problems in the components of the financial system and can affect the real sector and have a systemic effect. On the other hand, problems arising from the real sector can also affect the financial sector due to the mutual balance sheet relationship between the real sector and the financial sector.

The objective of this study is to compare the financial performance of domestic and foreign banks operating in the Turkish banking sector.

Key words: Financial Markets, Banking Sector.

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No Sayfa

Tablo 2.1.Finansal Araçlar ve Ortaya Çıkış Nedenleri 10
Tablo 3.1.Türkiye'de 1980-2000 Döneminde Banka ve Şube Sayıları 24
Tablo 5.1.Banka Türlerine Göre Gösterlerin Betimsel İstatistikleri 35
Tablo 5.2. Tüm Banka Türlerinin Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması (Kruskal Wallis Testi) 66
Tablo 5.3.Kamusal Sermayeli Bankalar ile Özel Sermayeli Bankaların Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması (Mann Whitney Testi) 67
Tablo 5.4.Türkiye'de Kurulmuş Bankalar ile Yabancı Bankaların Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması (Mann Whitney Testi) 69

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil No Sayfa

Şekil 2.1. Finansal Süreç. 3
Şekil 2.2.Finansal Sistemin İşleyişi 5
Şekil 2.3.Finansal Krizlerin Sınıflandırılması 13

1. GİRİŞ

Finansal sistem üç bileşenden oluşur: finansal piyasalar, finansal kurumlar ve ödeme sistemidir. Finansal piyasaların temel işlevi, tasarruf fazlası olan ekonomik karar alma birimlerinden fon açığı olanlara kaynakların etkin bir şekilde aktarılmasını sağlamaktır. Bu şekilde sermaye birikim süreci desteklenmektedir. Finansal piyasalar, gelir fazlası olan ve fon ihtiyacı olan ekonomik karar vericilerin karşılaştığı ortamlardır. Finansal piyasalarda ekonomik karar alma birimleri arasındaki ilişkiler finansal varlıklar aracılığıyla etkilenmektedir. Bu anlamda finansal piyasalar, finansal varlıkların alınıp satıldığı piyasalar olarak da tanımlanmaktadır. Finansal piyasaların bu işlevi, bireysel ilişkiler veya finansal piyasalarda var olan finansal aracılar aracılığıyla dolaylı olarak yerine getirilmektedir.

Muhtemelen bir ülke ekonomisindeki en önemli ve etkili bileşenlerden biri finans piyasasıdır. Finansal piyasa, finansal varlıklar aracılığıyla tasarruf sahipleri ve para kullanıcıları arasında bir köprü işlevi oluşturarak varlıkları artırmak için büyük bir fırsat sunmaktadır. Finans piyasası olmadan para akışı mümkün olmayacak ve dolayısıyla yatırım ve üretim düşecek. Verimli üretimin ekonomik önemi, finansal piyasaların doğru analiz edilmesi ve geliştirilmesi ülke ekonomisi için oldukça olumlu bir sonuçtur. Finansal piyasaların ekonomi üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi sırasında; Gelir ve refah artışı, büyüme ve kitlesel değişimin etkileri, risk değişiminin etkileri, büyük şirketlerin oluşması, artan rekabet, işletme sahipliğinin genişlemesi ve eşit ücret ön plandadır.

Ancak gelişmekte olan ülkeleri düşündüğünüzde; Finansal piyasaların büyük bir bölümünün bankalara ait olduğu ve dolayısıyla bankanın bir parçası olduğu açıktır. Bu durum bankacılık sektörünün önemini vurgulamaktadır. Türkiye gelişmekte olan bir ülkedir ve bankacılık sektörü ülke ekonomisinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu doğrultuda sınanmış olan Türkiye'de bankacılık sektörünün gelişimi, finansal piyasaların ve dolayısıyla ekonomik kalkınmanın gelişmesinde sağduyu kazandıracak en önemli derslerden biridir.

2.BÖLÜM
FİNANSAL PİYASALAR

2.1.FINANSAL PİYASALAR KAVRAMI

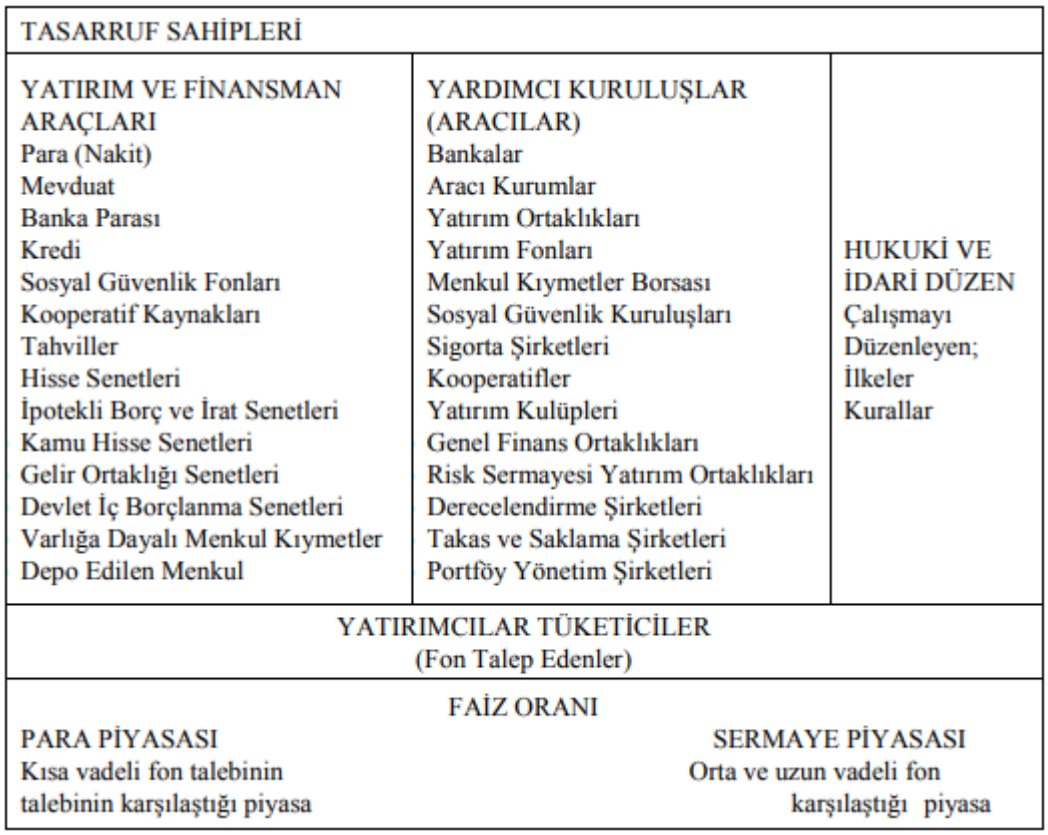
Ekonomik sektörler üç kategoride değerlendirilir: bireyler, şirketler ve hükümet. Bu gruplarda tasarruf ve yatırım dengesi sağlanamaz. Bu farklılığı dengelemek için ekonomik gruplardan fazla ve açık verenlere fon akışını sağlayacak kurumsal bir mekanizmaya ihtiyaç vardır. Bu noktada finansal piyasalar; Geriye kalan para ile kişi ve kuruluşların fon eksikliği olan kişi ve kuruluşlar için kullanımını teşvik eden piyasalardır. Finansal piyasalar, ekonomik sektör fonunun ihtiyaçlarını kaynaklarıyla karşılayamıyorsa ve biriktirdiği paradan daha fazla yatırıma ihtiyaç varsa, araçlar yabancı sermaye ihtiyacını karşılamak için kullanılır. Finansal piyasalar, emtialar ve finansal araçlar için kredi sunar. Su kaynaklarının nakit değere çevrilme kolaylığı, bir varlığın değerinin likit ile ölçülmesi sürecini sağlar. Bu durum finansal piyasaların borç açısından değerini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda test edildiğinde finansal piyasaların temel işlevleri; Satıcılardan alacaklılara para akışını sağlamak, menkul kıymetlere kredi sağlamak ve böylece fiyatları oluşturmaktır. Diğer birçok varlık gibi, finansal varlıkların maliyetinin belirlenmesi de alıcı ve satıcının piyasada buluşmasıyla gerçekleşir. Fiyatları piyasaya sürmek, piyasada beklenen getiri oranını belirlemek anlamına gelir. Bu, finansal piyasaların en önemli işlevlerinden biridir.

Açıkları finanse etmek için fazla fonlardan fon akışı sırasında tarafların karşılaştıkları iki temel maliyet vardır. Birincisi, her iki tarafın birbirini bulmak için harcadıkları zaman ve bunu yapmak için kullandıkları araştırmanın maliyetidir. İkinci maliyet, finansal varlığın satın alınması veya satılması için gereken bilgileri sağlamanın maliyetidir. İyi düzenlenmiş ve yüksek verimli bir finansal piyasada, bilgi arama ve arama maliyetleri düşük olacaktır. Bu durum para akışının farkında olan kişiler için katma değer yaratmaktadır. Ayrıca finansal piyasaların önemli işlevlerinden birine de dikkat çekmektedir (Seyidoğlu, 2003: 27).

2.2.FİNANSAL PİYASALAR SÜRECİ

Bir bütün olarak finansal sistemin kurumları, kurallarına ve araçlarına göre seçilmelidir. Finansal piyasalar da bu sistemin bir parçasıdır. Bu süreçte, geri kalanlar ile imtiyazsızlar arasında uygun bir akışın sağlanması için gerekli sebepler ve düzenlemeler sağlanır.

Şekil 2.1. Finansal Süreç

Kaynak: (Seyidoğlu, 2003:32).

Menkul kıymetler finansal piyasalarda değiştirilir. Tasarruf fazlası olan fon sahipleri, para talepleri ve finansal ihtiyaçları karşılandıkça parayı sağlayanlar, tasarruf açığı olanlar ve parayı isteyenler ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu durumlarda finansal piyasaların işi, yatırımcıların belirli bir miktar para isteyenler ve bu parayı gelirlerini artırmak için kullanmak isteyenler için tasarruf etmeleri ile başlar. Şirket veya kurumların elde tutulmasının yatırımlarına ulaşamadığı durumlarda finansman sağlamak için bir kaynağa ihtiyaç duyulmaktadır. Finansal piyasalar bu aşamada rol oynar ve bu aşamada finansman ve finansal yardım sağlayan kuruluşları ve kurtarma ajanslarını bir araya getirir ve finansal değişim sağlar. Finans piyasalarının çalışmasında fon transferi, yani fon sağlayıcıdan fon talep edene geçiş iki şekilde

olabilir. Doğrudan finansman ve dolaylı finansman olarak incelenirler (Seyidoğlu, 2003: 37)

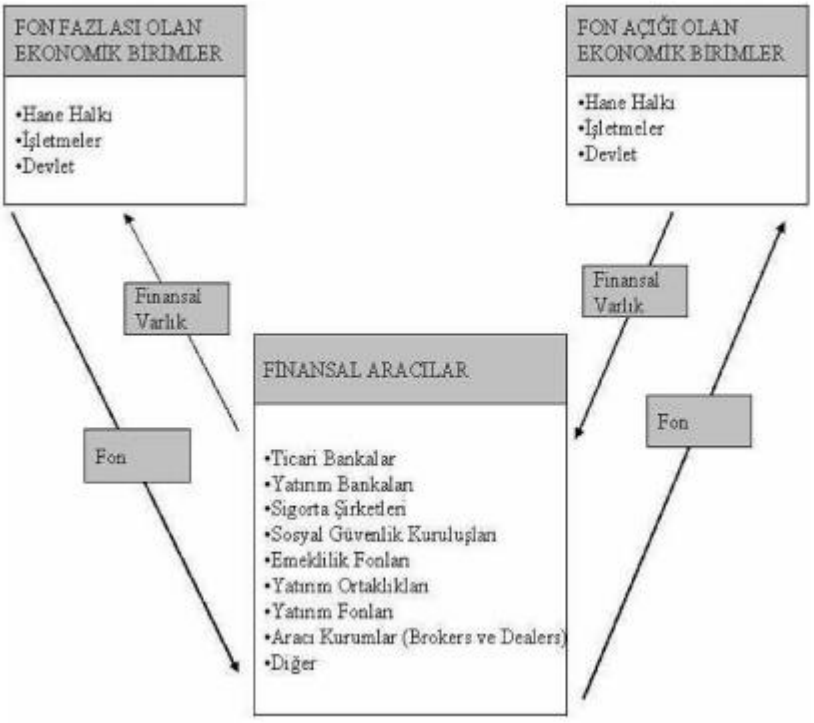
2.2.1. Doğrudan Finansman;

Doğrudan finansman, fonları sağlayan taraflar ile fon talep eden taraflar arasında herhangi bir aracı bulunmadığından fonların taraflar arasında transfer edildiği finansman türüdür. Para transferinde her iki taraf için de belirli maliyetler vardır. Doğrudan gelirler temsil edilmeden yapıldığından, bu maliyetler çok daha düşüktür. Bu, doğrudan yatırımın olumlu bir özelliği olarak tanımlanabilir. Ancak, bu finansal durumda zamanında teslimat ve yetersiz fon gibi sorunlar ortaya çıkabilir. Mevcut piyasalarda, finansal piyasalarda doğrudan para birimleri yaygın olarak kullanılmaktadır.

2.2.2.Dolaylı finansman;

"Tarafların herhangi bir temas olmaksızın bir aracı kurum aracılığıyla fon temini ve fon değişimi için talepte bulundukları finansman şeklidir. Bu finansman yönteminde fon fazlası olanlar kaynaklarını bir aracı kuruma transfer etmekte, aynı şekilde bu fonları talep eden ve fon sıkıntısı yaşayanlar da taleplerini finansal aracılardan almaktadır. Dolaylı finansman yönteminde, finansal varlıkların alım satımı açısından büyüklüğü, vadesi, hukuki niteliği, likiditesi, riski vb. açısından alıcı ve satıcıdır. Konulara ilişkin farklı istek ve beklentilere sahip olmaları finansal aracıların ortaya çıkmasına neden olmuştur" (Afşar,ve Afşar, 2010: 53).

Şekil 2.2.Finansal Sistemin İşleyişi

Kaynak: (Konuralp, 2001: 52).

Fon verenden bağış toplayana fon transferi iki şekilde yapılır. Bunlar, para transferinin doğrudan olduğu, borç verenlerin para arayanları tanıdığı ve tercih ettiği ve paranın bir aracı kurumdan geçtiği altı durumdur. Mevcut piyasa düzeninde çok görünür görünmese de bu şekilde para akışını sürdürmek mümkün. Bu aynı zamanda, bağışçılar ve bağış toplayanlar arasında bir bağlantıya bile sahip olmayan finansal kurumlar yoluyla fon akışları için de geçerlidir (Kirkpatri ve Reen, 2002: 208).

2.3.FİNANSAL PİYASA TÜRLERİ

Finansal piyasalar temel olarak birçok alt grup ve piyasadan oluşmaktadır. Bu alt piyasalar, fonların vadelerine, işlemlerine, alıcı ve satıcıların durumlarına ve teşkilatlanma biçimlerine göre dört başlık altında incelenebilir.

2.3.1.Fonların Vadelerine Göre finansal Piyasalar

Finansal piyasalar, borçlanmaya, yani büyümelerine göre hem nakit hem de finansal piyasalar olarak sınıflandırılır. Aşağıdaki makalelerde açıklanacaktır.

2.3.1.1.Para Piyasaları

Bunlar, finansal piyasada kısa vadeli finansman arz ve talebinin ve yıl altı büyümenin gerçekleştiği piyasalardır. Kısa vadeli finansal ihtiyaçların karşılanması için kredi ve iş araçları sıklıkla kullanılmaktadır. Genel olarak, şirketler özkaynak sıkıntısıyla karşı karşıya kaldıklarında, açığı finansal piyasalardan desteklemeyi seçerler. Böylece şirketler ihtiyaç duydukları fonlar için su kaynakları yaratırlar. Bu finansal kriz için finansal piyasalarda kısa vadeli finansal araçlar kullanılmaktadır. Bir yıldan kısa sürede büyüyen ve borsada kullanılan bu enstrümanlar; çekler, faturalar, belgeler, repo sözleşmeleri, transfer döviz sözleşmeleri, iş kâğıtları. Finansal araçların kısa vadeli olmaları nedeniyle bu araçların riskleri ve faiz oranları finansal piyasalara göre daha düşüktür. Bu özelliği ile piyasada kısa vadeli ve finansal ihtiyaçlar varsa para piyasaları tarafların tercihi haline gelmektedir (Sayılgan, 2004: 9).

2.3.1.2.Sermaye Piyasaları

“Sermaye piyasaları, bir yıldan uzun vadeli fon arz ve talebinin karşılandığı piyasalardır. Sermaye piyasaları, para piyasalarından farklı olarak, uzun vadeli ve sabit sermaye ihtiyaçlarından kaynaklanan açıkları finanse etmek için kullanılan araçlardan oluşmaktadır. Sermaye piyasalarında fon işlemlerinde kullanılan finansal araçlar, sabit sermaye ihtiyacına yönelik kullanımları açısından farklılık göstermekte ve vade açısından bir yılı aşan süreleri kapsamaktadır. Bu hisse senetleri genellikle uzun vadeli tahviller ve hisse senetleridir. Sermaye piyasası araçları genellikle sabit yatırımları desteklemek için kullanılır ve aktif sermaye. Sermaye piyasalarındaki yatırımlar gerçek bir tasarruf göstergesidir. Uzun vadeli döviz kurları nedeniyle riskler ve faiz oranları finansal piyasalara göre daha yüksektir. Finans piyasalarındaki en önemli tüccarlar; Hükümetler, finans bankaları, devlet ve kamu kuruluşları ve sigorta şirketleri. Finansal piyasaların uzun süredir devam eden doğası gereği, güvenilir bir ortamda faaliyet göstermeleri gerekmektedir. Bu nedenle piyasa kontrol

merkezleri kurulmuştur. Bu sayede finansal piyasalar daha verimli çalışmakta ve taraflar arasında en doğru kaynaklar dağıtılmaktadır" (Dematriades ve Hussein, 1996: 396).

2.3.2.İşlemlerine göre Finansal Piyasalar

Finansal piyasalar, faaliyetlerine göre birincil ve ikincil piyasalar olmak üzere iki şekilde incelenmektedir. Birincil piyasalar; Bu, paranın ilk kez verildiği ve ilk kez satılacağı bir piyasadır. Bu piyasalardaki yatırımcılar, ilk kez satmak için paraya ihtiyacı olanlara eşi görülmemiş finansal araçlar sunuyor. Birincil piyasalarda ilk kez sağlanan fonlar, başvuru sahipleri tarafından doğrudan veya dolaylı finansal yollarla finansal ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılmaktadır. Devlet tahvillerinin temini ve bu menkul kıymetlerin müzayede yoluyla satılması birincil piyasalara örnek olarak gösterilebilir (Calderon ve Liu, 332).

İkincil piyasalar; Daha önce kullanılan finansal varlıkların nakde çevrildiği ve değiştirildiği piyasalardır. Birincil piyasalarda işlem gören finansal varlıklar ikincil piyasaya iade edilir ve ikincil piyasalar birincil piyasalar olmadan çalışabilir. Aynı zamanda, ikincil piyasalarda satılan emtiaların performansı da kilit piyasaları etkileyebilir. Birincil piyasalarda, finansal varlıklar yalnızca bir kez el değiştirebilir ve ikincil piyasada işlemler ve nakit akışları muhasebeleştirilir (Kennedy, 2006: 28).

2.3.3.Alım ve Satım İşlemlerine Göre Finansal Piyasalar

Alım satım işlemlerini düşündüğünüzde dört farklı finansal piyasa türü vardır. Bu fonların ilk piyasasında, fonlar doğrudan fiyat belirlenerek bağış yapan taraflar ve talep edilen fonlar arasında transfer edilir. İkinci pazara perakende pazarlar denir. Bu pazarlarda, bağışçı kuruluşlara ek olarak, ödeme kolaylaştırıcı olarak hareket eden üçüncü bir taraf da bulunmaktadır. Satıcı, her iki tarafı da toplayarak para transferi yapılmasını önerir. Üçüncü pazara tüccar pazarı denir. Diğer şirketler veya kuruluşlar bu pazarda savunucu olarak hareket eder. Bu borsa veya kuruluşlar belirli bir menkul kıymet stoğu oluşturarak satış ve satış fiyatının gerçekleşmesini sağlar. Ticaretle ilgili dördüncü tür finansal piyasa, müzayede piyasasıdır. Müzayede piyasalarında, belirli bir alanda veya bilgisayar ortamında aracılar aracılığıyla para transferi işlemleri gerçekleştirilir (Ergezen, 2006: 11).

2.3.4.Örgütlenme Şekillerine Göre Finansal Piyasalar

"Finansal piyasalar örgütlenme biçimlerine göre değerlendirildiğinde, düzenlenmiş piyasalar ve tezgâh üstü piyasalar olarak iki grupta incelenir. Düzenlenmiş piyasalar, belirli kurallar ve kanunlar çerçevesinde para transferi işlemlerinin gerçekleştirildiği piyasalardır. Türkiye'deki organize piyasa örnekleri"(Özmen, 2011: 82).

- TCMB İnterbank Para Piyasası
- TCMB Açık Piyasa İşlemleri
- TCMB Döviz ve Efektif Piyasası
- İMKB Tahvil ve Bono Piyasası
- İMKB Hisse Senetleri Piyasası
- İMKB Uluslararası Pazar
- İMKB Vadeli İşlemler Piyasası
- İstanbul Altın Borsası
- Takasbank Borsa Para Piyasası

2.4.Finansal Piyasaların Gelişimi

"Pek çok ekonomik gelişme gibi, finansal piyasaların gelişimi de bir olay ya da zaman dilimi ile sınırlı değildir. Ekonomi, yirmi birinci yüzyılın ilk on yılına ve modern sisteme kadar birçok kez ve aşamadan geçmiştir. Sosyal, politik ve ekonomik koşullar birlikte incelendiğinde, birçok değişim ve değişimin birbiriyle ilişkili olduğu ve zaman içinde sebep ve sonuç olmaya devam ettiği açıktır. İlerici bir dünya sisteminde alınan kararlar bile birçok ilgili olayı beraberinde getirir. Finansal piyasaların gelişimi izlendiğinde birçok önemli olay ve karar dikkat çekmektedir. Özellikle 1980'den sonra; Fonların serbest dolaşımı, artan rekabet, iletişim ve bilgi teknolojisi teknolojilerinin gelişmesi, yeni yatırım araçlarının kullanılması, mobil cihazların dönüştürülmesi ve geliştirilmesi, mevcut yatırımların, finansal özgürlük ve özellikle uluslararası entegrasyon olduğu açıktır" (Alp, 2002).

"Küreselleşme, ekonomide finansal piyasaların gelişmesinin en önemli sonuçlarından biridir. Ancak bu etkileşim tek taraflıdır. Finansal piyasalardaki gelişmeler de küresel ekonomik entegrasyonu hızlandırdı. Yeni finansal araçların

ortaya çıkması, mevcut araçların geliştirilmesi ve iyileştirilmesi ve ülkeler arasında artan kullanımları süreci etkilemiştir" (Özkan, 2004: 173).

Özellikle II. II. Dünya Savaşı ile 1980 arasındaki döneme bakıldığında, ülkenin ekonomik kalkınma performansı ve bu dönemdeki kilit endüstriyel kalkınma çabaları nedeniyle önemli eksiklikler bulunmaktadır. Daha sonra bu sınırlar büyüdükçe ülkeler arasındaki işbirliği de artan bir eğilim göstermiştir. Uluslararası finans piyasaları da önemli ilerlemeler kaydetmeye başlamıştır. Savaş sonrası dönemde, küresel finans kurumları, sanayi ve ticaretin yeniden örgütlenmesini hızlandırdı ve uluslararası ticaret ve yatırımı artırdı. Ülkeler ticaretin önündeki engelleri kaldırarak kalkınma arayışına girmişler ve benzer şekilde uluslararası mali iş birliği düzeyi yükselmiştir.

Finansal araçların çeşitliliği ve gelişimi, finansal piyasaların gelişmesinde kilit faktörlerden biridir. Finansal piyasaların gelişmesiyle birlikte ulusal ve uluslararası piyasalarda katılımcı sayısında artış olmuş ve piyasalarda rekabet artmış, bu nedenle finansal kuruluşlar yatırımcıların ve yatırımcıların beklentilerini karşılayacak yeni finansal araçlar oluşturmuştur. Küreselleşmenin bir sonucu olarak, bir yandan finansal piyasalardaki fon akışlarında, diğer yandan piyasalarda satılan finansal araçların türlerinde büyük değişimler yaşanmaktadır. Sonuç olarak, piyasa değeri fırladı ve finansal araçlar belirli ihtiyaçları karşılamak için değişiyor. Finansal kaynakların artmasıyla birlikte kurumlar ve kaynaklar arasındaki rekabet artmıştır. Yeni finansal araçların ortaya çıkış nedenleri; Riskleri azalttığı, yükselen oranlara ve enflasyona karşı koruduğu ve yatırımcılar ve finans kurumları için daha yüksek oranlar sunduğu gösterilmiştir. Bu araçların dışında finansal piyasaların gelişimi de hızlıdır. Finansal araçlar ve bunların oluşum nedenleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 2.1.Finansal Araçlar ve Ortaya Çıkış Nedenleri

FİNANSAL ARAÇLAR	ORTAYA ÇIKIŞ NEDENLERİ
Tüketici Varlıkları -Çift Yönlü Para Piyasası Fonları	1974'te para piyasasındaki oranların artmasına karşılık geliştirilmiştir.
-6 Aylık Para Piyasası Sertifikaları	1978'de para piyasasındaki yüksek oranlara karşılık çıkarılmıştır.
-Serbest Vadeli Sertifikalar	1981'de kişisel tasarrufları teşvik etmek için bütün yatırımcılara yönelik çıkarılmıştır.
Tüketici Kredileri ve İpotekler 1.Değişken Oranları İpotekler 2.Değişken Oranları Müşteri Taksit Borçlanmaları	1970'de borçluları dalgalı faiz oranlarından korumak için çıkarılmıştır.
İpotek Havuzları ve İkincil İpotek Piyasası	İpotek Likiditesinin arttırılması için ikincil piyasası oluşturulmuştur.
İşletmeler İçin Banka Borçlanmaları 1.Ticaret Bankalarında Serbest Şekildeki Tasarruflar 2. Ticaret Bankalarında Artan Fiyatlı Opsiyonlar	Yabancı Bankalarla artan fiyat rekabeti ve dalgalı faiz oranlarından dolayı çıkartılmıştır.
Banka Leasingleri ve Uluslararası Banka Faaliyetleri	Uluslararası işletmelerin yabancı bankalarla daha etkili bir şekilde çalışması için bankalara yetki verilmesi, işletmelerin finansman ihtiyaçları için ortaya çıkarılmıştır.
-Hazine Teminatları ve Acenteleri Değişken Oranlı Tasarruf Bonoları	Eski sabit oranlı tasarruf bonolarını yatırımcılara daha cazip hale getirmek için yüksek ve dalgalı faiz oranlı hale getirilmiştir.
Şirket Bonoları 1. ECU Bonoları 2. SDR Bonoları	Faiz ve döviz oranlarındaki dalgalanmalar neden olmuştur.
Finansal Futures ve Opsiyonlar	Faiz ve döviz oranlarındaki dalgalanmalardan doğan risklerden korunmak için geliştirilmiştir.

Kaynak: (Saltoğlu, 1998: 25).

"Modern teknolojik gelişmeler birçok alanda olduğu gibi finansal piyasaların gelişmesinde de önemli rol oynamıştır. Bu iyileştirmeler, piyasada finansal varlıkların geliştirilmesini ve üretilmesini kolaylaştırmıştır. Pazarlama tekniklerinin finansal piyasalarda kullanılması sonucunda işlemler hızlanmakta ve satış maliyetleri düşmektedir. Zamandan ve masraflardan tasarruf etmek de kârlara yol açtı. Özellikle internet kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte yatırımcıların diğer finansal piyasalarda online olarak anlık işlem yapabilmeleri de performansı artırmıştır. Bu etkileşimler sayesinde pazar kavramının "yerel" kısmı değerini yitirmiştir. Bilgisayarların finans piyasalarında yaygınlaşmasıyla birlikte her bir işlemin maliyetinin düşmesi, maliyet etkinliğinin önemli olduğu finans sektöründe maliyet etkinliğini sağlayamayan ürünlerin ortadan kalkmasına neden olmuştur. Bu teknolojiyi destekleyen araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile yüksek teknoloji

ülkeleri sıralarını artırırken, teknolojik kaynakları olmayan ülkeler rekabeti kaybetmekte ve aralarındaki uçurum hızla artmaktadır" (Korkmaz ve Ceylan, 2006: 194).

2.5.FİNANSAL GELİŞMENİN EKONOMİK BÜYÜMEYE ETKİLERİ

"Ekonomik büyüme, farklı büyüme türleri tarafından farklı şekilde tanımlanır. Farklı türler, ekonomik büyümenin davranışı hakkında farklı teoriler geliştirmiştir. Neoklasik büyüme teorisine göre, ekonomik büyümenin anlamı dışsaldır. Bu teoriye göre toplam istihdam, teknoloji geliştirme durumu ve gelir gibi faktörler, ürün statüsünün ölçülmesi açısından ekonomik kalkınmanın kilit unsurlarıdır. Neoklasik teori ile ortaya çıkan büyüme hamlesi teorisine göre ekonomik büyümenin temel nedenleri eğitim, sağlık ve teknoloji ilkeleridir. Genel olarak ekonomik büyüme, zaman içinde ülkedeki üretim kapasitesinin artması ve kaynakların verimli kullanılması olarak değerlendirilebilir" (Uzunses, 2012: 59). Bu türler arasında ekonomik gelişmenin etkileri büyüme hızının türü ile yakından ilişkilidir. Bu örnekte, ekonomik büyümede finansal sistem ve güçlü yönleri değerlendirilmektedir. Bu çalışma ekonomiye önemli bir katkı sağlamış ve beraberinde birçok dersi de getirmiştir. Finansal gelişme ve ekonomik büyüme arasındaki bağlantı, tarih boyunca ekonomistler ve araştırmacılar arasında farklı görüşlere yol açmıştır. Bu iki olay arasında, sermaye büyümesinin ekonomik büyüme üzerinde olumlu bir etkisi vardır veya finansal büyüme ekonomik büyümeyi doğrudan etkilemez ve ekonomik büyümenin sermaye büyümesi üzerinde önemli bir etkisi vardır, vb. söylenebilir. Vizyonlar ortaya çıktı. Ancak finansal piyasaların gelişmesinin özellikle gelişmekte olan ülkelerde ekonomiyi olumlu etkilediği kabul edilen bir ekonomik olgudur.

Finansal gelişme, finansal piyasaların gelişimi ile orantılıdır. Son olarak bu gelişmeyi ve finansal derinlik kavramının ne olduğunu değerlendirebilmek için öncelikle finansal gelişme kavramının ne anlama geldiğini tam olarak bilmemiz gerekmektedir. Finansal gelişme, kesinlikle finansal sistemin büyümesi, finansal kaynakların büyümesi ve verimli kullanılması, finansal yapının olumlu gelişimi ve tasarrufların olumlu gelişimi olarak kabul edilir. Sermaye derinleşmesi, milli gelir para arzının bir parçası olarak tanımlanır ve aynı zamanda finansın ve kullanılan çeşitli finansal araçların gelişiminin bir ölçüsüdür. Ancak yatırım derinliği, ekonomi

ve finans piyasalarındaki tasarrufların finansal piyasalarda yaşamak yerine reel piyasalardaki yatırımlara dönüşmesini artırmak olarak da görülmektedir. Diğer yandan; ekonominin finansal derinlik düzeyi yüksekse, mutlaka finansal piyasalar da gelişmiştir. Finansal piyasaların ne ölçüde geliştiği, bir ülke ekonomisinin ne ölçüde geliştiği ile doğrudan pozitif bir ilişkiye sahiptir. Tek neden bu olmamakla birlikte, özellikle gelişmekte olan ülkelerde finansal piyasaların etkin işlememesi nedeniyle ekonomik büyüme yeterince sağlanamamaktadır (Saltoğlu, 1998: 28).

Ekonomik kalkınma çalışması kapsamında; Finans piyasalarının fon akışındaki etkinliğinin artırılması, maliyetlerin düşürülmesi ve karlılığın artırılması, tasarrufların piyasaya aktarılması ve birikmiş paranın yatırım için kullanılması bu araçlar sadece bu değerlendirmeyi kolaylaştıran unsurlardır. "Gelişmekte olan ülkeler incelendiğinde bu durumlarda eksiklikler nedeniyle düşük büyüme oranları görülmektedir. Ancak, finansal alandaki her yeni gelişmede ve her ekonomik yenilikte bir gelişme vardır. 1970'lerden sonra gerçekleşen finansal liberalleşme, özellikle ülke ekonomileri üzerindeki kısıtlamaların büyük ölçüde ortadan kaldırılmasına yol açmış, finansal yapının ve piyasaların gelişmesi ülke ekonomilerini olumlu yönde etkilemiştir" (Yılmaz ve Kayalıca, 2008: 44).

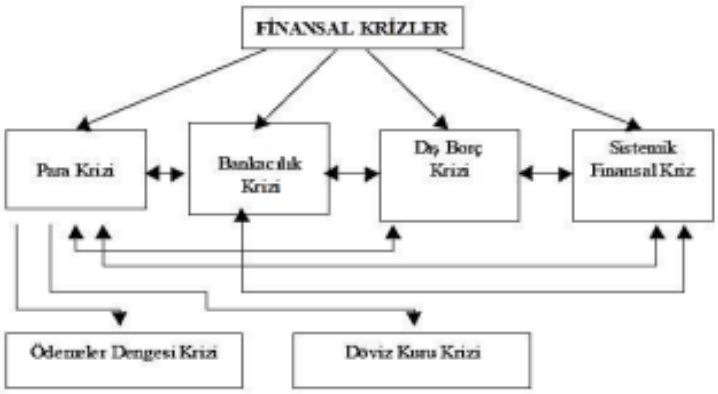
2.6.FİNANSAL KRİZLER

Mali kriz, mali piyasalar için ana engel olmaya devam ediyor, çünkü kötü seçimler ve riskli davranışlar sorunları kötüleşiyor ve mali piyasalar, ekonomik açıdan en uygun ekonomik aktörler olarak para kazanmada giderek daha verimsiz hale geliyor. Finansal krizler aslında sermaye akışının aniden durmasının sonucudur. "Gelişmekte olan ülkelere gelen şehirler, zamanla yatırımlarını geri ödemeye çalışmakta, döviz kurlarından tahvil fiyatlarına ve yüksek fiyatlara kadar çeşitli yatırım araçlarının fiyatlarında keskin bir düşüşe neden olmaktadır. Yabancı yatırım bazı alanlarda çok önemlidir, ancak birçok gelişmekte olan ekonomiyi etkilemiştir" (Mıshkin, 1996: 57).

Çok zayıf ülkelerde, uluslararası yatırımcılar zor durumdaki bir ülkedeki yatırımlarını riske atmayacaklardır çünkü yerel ekonomi çok istikrarsızdır ve düşük döviz kazancına neden olabilir. Bu tür bir durum, özellikle yabancı sermayenin faaliyet gösterdiği gelişmekte olan ülkeler için ciddi sonuçlar doğurabilir çünkü

finansal sorunlar her şeyden önce bağlantılıdır ve aynı zamanda incelenmelidir. Finansal sorunların olası ilişkileri aşağıdaki tabloda da gösterilmektedir.

Şekil 2.3.Finansal Krizlerin Sınıflandırılması

Kaynak: (Delice, 2003: 76).

Finansal krizler dört şekilde incelenir: para krizleri, bankacılık krizleri, dış borç krizleri ve sistemik krizlerdir. Bu başlıklara aşağıda değinilecektir.

2.6.1.Para Krizleri:

Özellikle döviz kurunun değişken hükümetlerinde, Merkez Bankası'nın döviz rezervleri tükendiğinde ortaya çıkan sorunlar ve bunun sonucunda piyasa katılımcıları yerel para ile ortak girişimlerden mülkiyet devri taleplerini bir anda geri çekiyorlar. Finansal veya finansal kriz, bir ülkenin para birimine yönelik hayali bir saldırı, para biriminin keskin bir şekilde düşmesine veya düşmesine neden olduğunda veya bir merkez bankası daha fazla hisse senedi satarak veya faiz oranını önemli ölçüde artırarak para birimini korumak zorunda kaldığında ortaya çıkar. mali krize ve iç emtia piyasalarının çöküşüne yol açan hayali saldırılar; Döviz kurunun değerini ölçmek ve cari işlemler açığını artırmak için bir strateji seçildiğinde veya sabit kur rejiminden vazgeçildikten sonra kısa vadeli döviz borç artışları gerçekleşebilir (Milesif vd., 2000: 322).

Finansal kriz, ödeme krizi istikrarı ve döviz kuru krizi arasında ayrım yapmak mümkündür. Sabit döviz kuru olan ülkelerdeki finansal problemlere ödeme problemi denir ve döviz kaynaklarının tükenmesine dikkat edilirken, döviz kuru olan ülkelerdeki problemlere döviz kuru denir ve bunun yerine döviz kuru değişimlerine odaklanır. Çeşitli araştırma çalışmaları ve araştırma çözümleri geliştirilmiştir. Bunlar; Birinci, ikinci ve üçüncü neslin sorunlarının örnekleridir. "Her eylem, geçmişe katkıda bulunmak ve geçmişi geliştirmek açısından önemlidir. Birinci kuşak biçimlere göre, olası bir afet için iç politikalar (para ve finans) ile dış ekonomik ilişkilere ilişkin politikalar (döviz kuru) arasında farklılıklar olmalıdır. Bunun iyi bilinen bir örneği, istikrarlı bir döviz kurunu korurken açığı desteklemek için finansal araca güvenilmesidir" (Kibritçioğlu, 2001: 180).

Döviz kuru sabit kalırken, hükümetin açığı kapatmak için uyguladığı genişleyen para politikası veya başka nedenlerle merkez bankasının tahsilatı giderek bozulacaktır. Normalde bir yıllık ücret oranını doldurabilecek bir konuma düşen tasarruflarla, izleyiciler yatırımlarını hızlandırır ve paralarını vaktinden önce bırakarak bu tutarı düşürür. Birinci nesil türler, dikkatli bir şekilde para politikası, vergilendirme ve takas arasındaki temel çelişkilere dayandıkları için temel ilkeleri vurgular. "İkinci nesil uygulamalar genellikle hükümetlerin bağlantıda ve uzak kalmak için nedenleri olacağını kabul eder. Böylece bu iki tip arasında gerilim ortaya çıkar. İnsanlar sabit bir döviz kurundan vazgeçmeyi beklerken, bu döviz kurunu korumanın maliyetini artıracaktır. Birliği sağlamanın maliyeti arttıkça hükümetin daha sonra vazgeçeceği beklentisi oluşacaktır. Ancak beklentiler ve beklenen saldırılar bunun erken gerçekleşmesine neden olabilir. Bu nedenle, ikinci nesil deneyler, temellerde bir sorun olmamasına rağmen, yaratıcı bir saldırı durumunda felaket riskinin felaket olabileceğini düşündürmektedir. Asya felaketinden sonra üçüncü nesil afet türleri geliştirildi. Bu durumlarda özellikle bankacılık sektöründeki sonuçlar ve sorunlar ve daha önceki türlerin aksine finans ve bankacılık sorunları birlikte anlatılmaya başlanmıştır. Bu türler davranışsal riskler, yanlış büyüme ve zayıf finansal türler olarak üç kategoriye ayrılmaktadır. Davranışsal risk örnekleri ile hükümetler, özel finans kuruluşlarının (bankaların) yatırımcılarına açık da olsa açık garantiler vermektedir. Finansal kurumlara verilen bu tür sözler, kötü yönetim ve gözetimin yanı sıra kontrol ve gözetim eksikliğine yol açarak ciddi ahlaki sorunlara yol

açmaktadır. Farklı döviz kurları ve döviz kurları, bankaların kısa vadeli döviz kredileri ve uzun vadeli varlıkları yerel para biriminde olduğu zaman ortaya çıkan finansal kriz etrafında gelişen türlerdir" (Değirmen vd., 2006: 20).

2.6.2.Bankacılık Krizleri:

"Bankacılık krizi, ilgili bankaların faaliyetlerini durdurması, onları birleşmeye, kamulaştırmaya veya finansal güvenini kaybetmeye zorlaması nedeniyle kamu otoritesinin önemli finansal destek sağlaması olarak tanımlanır. Tasarruf sahiplerinin mevduatlarını çekmek için bankalara akın etmesi de açıklanmaktadır. Bankaların taleplerini karşılayamaması finansal paniğe dönüşmüş ve 1994 Meksika krizi ve Türkiye'nin 5 Nisan 1994'te aldığı kararlar sırasında bazı bankalar tasarruf sahiplerinin saldırısına uğramıştır. Bankacılık krizi gelişmekte olan ülkelerle sınırlı değildir. Tüm dünyaya yayılıyor ve artık bir kriz haline geliyor. Bankacılık krizi her şeyden önce gelişmiş ülkelerde kendini gösteriyor. Küresel kriz, özellikle hanehalkı ve işletmelerin faaliyetlerini azaltmakta, yatırım ve harcamalardaki azalmayı hızlandırmakta ve finans sektöründe kredi ve ödeme sistemlerinin düzgün işleyişini engellemektedir. Ayrıca bankacılık krizi, başta bankalar olmak üzere finansal kurumlara olan güvenin de kaybolmasına neden oluyor. Bankacılık sistemine duyulan güvensizlik ve zayıf bir bankacılık sisteminin varlığı bankaların uzun vadede batmasına neden olsa da, onlara paralarını büyütmeleri için yeterli parayı vermiyorlar. Sonuç olarak, banka kredilerindeki düşüş kaçınılmazdır. Öte yandan banka kredilerinin kısaltılması, diğer sektörlerin sermayesini azaltarak yatırımları ve fabrikaların ve hane halklarının kullanımını azaltmaktadır" (Altıntaş ve Öz, 2007: 21).

2.6.3.Dış Borç Krizler

Tüm dünyada özel ve kamu sektörü farklı veya benzer alanlarda kullanmak üzere dış kaynaklardan borç alabilmektedir. Ancak yurt dışında oluşan borçların ödenememesi ve ödenememesi bazı olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Özellikle kamu sektörünün dış borcunu ödeyememesi ve dolayısıyla borçlarının geri ödenmemesi uluslararası alanda yeni kaynak bulmayı zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda borçları ödeyememe ve yeni kaynak bulamama nedeniyle bir kriz ortamı ortaya

çıkabilmektedir. Ödenmeyen kamu dış borçlarının yarattığı kriz ortamı, özel sektörü de kaynak bulmakta sorunlarla karşı karşıya bırakmaktadır (Yıldırtan, 2006: 305).

4.Sistemik Finansal Krizler:

Finansal piyasalarda ciddi bir çalkantıya işaret etmesi muhtemeldir. Ekonomik, siyasi ve sosyal hayatın yapısından ve çeşitliliğinden kaynaklanmaktadır. "Döviz kuru seviyesinin sabitlenmesi ticaret açığının artmasına neden olmakta, bu da kaçınılmaz olarak söz konusu para birimine yönelik spekülatif bir saldırıya, döviz rezervlerinin kaybına ve döviz kurlarında adaptif bir düşüşe yol açmaktadır. Spekülatif atak başladığında ve para biriminde devalüasyon gerçekleştiğinde, yükselen piyasa ekonomilerinde borç piyasalarının kurumsal yapısı ile ulusal para biriminin devalüasyonu arasında karşılıklı bir etkileşim oluşmakta ve sistemsel bir finansal krizde ekonomi aşağılara doğru sürüklenmektedir" (Feldstein, 1999).

2.7.FİNANSAL KRİZLERİN SEBEPLERİ

Bir ülkedeki küçük veya büyük birçok ekonomik gelişme finansal gerilimler yaratabilir ve finansal istikrarsızlık krizlere yol açabilir. Finansal araçlar incelendiğinde, her ekonomide farklı faktörlerin veya faktörlerin neden olduğu finansal sorunlar, ülkelerin afet riskiyle baş edebilmeleri açısından ciddi ekonomik sonuçlar doğurabilmektedir. Ülkeleri krize iten birçok faktör var. Bu faktörler genel olarak ele alındığında; Finansal serbestleşme, istikrarlı döviz kuru hükümetleri ve makroekonomi bunun nedenlerinden bazılarıdır (Karabulut, 2002: 85).

"Finansal özgürlük fikrinin ortaya çıkıp gelişmeye başlamasından bu yana, özellikle seksenli yıllardan sonra birçok ülke finansal piyasaları üzerindeki baskı ve kısıtlamaları hafifletmiştir. Finansal piyasaların baskı ve kısıtlamalardan arınmış, özgür bir sistem içinde olması beraberinde sorunları da getirmiştir. Gelişmekte olan ülkelerde reel kâr oranlarındaki artış ve parasal özgürlük uygulaması döviz akışını teşvik etmiştir. Sermaye girişi, ulusal para birimini dolar olarak yatırarak döviz kurunu güvence altına alan hükümet politikalarıyla da desteklendi. Finansal özgürlükten kaynaklanan yüksek reel kâr oranı, gelişmekte olan ülkelerde finans sektöründe finansal sorunların önemli bir nedenidir" (Turgut, 2006: 5).

Sabit döviz kuruna dayalı programlar, mali açıdan sıkıntılı birçok ülkede olumsuz etki yapmaktadır. İlk tehlike, bu tür programların bankacılık sektörünü değil, diğer tüm birimleri döviz borçlanmaya zorlamasıdır. İkincisi, reel borsalar için döviz

kurundaki bir değişiklik, artan tüketime ve depolama maliyetlerinde dövize yol açar. Bu durum mevcut hesap kıtlığı sorununu daha da ağırlaştırmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde yerli paranın abartılması, dış talep doğrultusunda büyümenin artması ve dış ticaret açığının artması olarak sabit kur bazında istikrar politikalarının uygulanmasına ilişkin dersler yer almaktadır. Dış ticaretteki yavaşlama, rekabetin kaybolması ve reel sektörün çökmesi ekonomik çöküşü teşvik ediyor. Bu süreç daha uzun sürdüğü için, uluslararası rekabeti artırmak ve reel sektöre yatırımı teşvik etmek için gereken daha düşük maliyet. Sabit bir döviz kuru üzerinden açıklanan bu gelişmeler finansal sorunlara yol açabilmektedir (Coşkun, 2001: 43).

Finansal sorunların çoğunun anahtarı ekonomik istikrarsızlıktır. Son derece genişleyen mali ve mali düzenlemeler, borç hacminde artışa, borç hacminde artışa ve gayrimenkulde öngörülen yatırımlarda artışa neden olmaktadır. Genişleme düzenlemeleri sonucunda enflasyonu kontrol altına almak, dış istikrarı iyileştirmek ve mal fiyatlarını ayarlamak için daha sıkı para ve maliye politikalarının uygulanması, ekonomik çöküşe ve borç geri ödeme sorunlarına neden olmaktadır. Krediyi sorumlu bir şekilde kullanın. Bu tür büyük ekonomik sorunlar ve yapı, finansal piyasalarda ve ekonomik sistemde istikrarsızlığa neden olacağından, felaket ortamına yol açabilir. Özellikle, finansal kriz ortamının kökleri, gelişmekte olan ülkelerde devam eden makroekonomik istikrar arayışına ve uygulanan çözümlerin ve politikaların verimsizliğine dayanmaktadır.

"Genellikle ekonomik baskılardan kaynaklanan bu sorunlar tek bir faktörün sonucu değildir. İlgili faktörlerin neden olduğu bu sorunlar, gelişmekte olan ülkelerdeki yapısal sorunlar nedeniyle ortaya çıktıkları sektörle sınırlı kalmayıp, piyasalara bağlı diğer faktörler nedeniyle ülke ekonomisine de yansımaktadır. Mevcut ekonomik kriz ve istikrarsızlık göz önüne alındığında ortaya çıkan finansal krizin sonuçları açısından ciddi ekonomik ve sosyal sonuçları bulunmaktadır. Finansal piyasalar söz konusu olduğunda, finansal sorunlara neden olan büyük ekonomik krizler, emtia fiyatlarındaki hızlı değişimler, hızlı ve hızlı faiz artışları, hızlı döviz kuru dalgalanmaları ve ekonomik durum durmadan önce enflasyon olarak değerlendirilebilir. Bir bütün olarak ekonomi açısından bakıldığında, bu sorunlar finansal piyasalarda büyük sorunlara neden olmaktadır. Mali kriz patlak verdikten

sonra, sorunlu ekonominin ağır kaybı nedeniyle çözüm beklenenden uzun sürdü veya işe yaramamıştır" (Mishkin, 1999: 61).

3.BÖLÜM
TÜRKİYE'DE BANKACILIK

3.1.BANKACILIK KAVRAMI

Bankanın faaliyetleri geçmişten günümüze ekonomik sistemle bütünleşmiş, ancak zamanla etkinliği ve değeri artmıştır. Bankaların farklı açılardan farklı yorumları olabilir. Bu yorumlardan bazıları aşağıdaki gibidir.

Banka; Finans, finans ve borç ile ilgili her türlü faaliyeti oluşturan ve organize eden, bu sektördeki kişi ve kurumların ihtiyaçlarına uygun işleri ana faaliyet alanı olarak seçen ekonomik bir birimdir.

Bir başka tanıma göre banka; depolanmış ekonomik birimlerden ve diğer isimlerden kaynak toplayan, bu kaynakları çeşitli finansal işlemlerde kullanan, bu işlemleri bir işletme olarak yürüten ve ekonomiye gelir getiren finans kuruluşlarıdır. Bankalar; Belirli bir sermayeye dayalı, belirli bir amaca yönelik organizasyon yapısı oluşturan, çeşitli işlemlerle gelir elde eden, hissedarlar, alacaklılar ve borçlulardan oluşan bir hizmet işletmesidir. Mevduat ve yatırım olarak test edildiğinde bankalar; Kendi çıkarları veya mütevelli heyetleri yararına kamudan para alan, geri ödemek, düzenli veya gerekli ödemeleri savunmak, iş ve ekonomik yaşamı sürdürmek için belirli ücretler (kârlar) ödeyen veya talep eden kuruluşlar. Bankalar genel olarak; Paranın ve paranın karşılığının alınıp satıldığı, değiş tokuş edildiği ve ulusal ve uluslararası düzeylere aktarıldığı ekonominin sektörleridir. Bu tanımlar uygulandıkları bağlama göre eklenebilir veya değiştirilebilir. Ancak genel olarak bazı noktalarda hemfikirdirler. Bu detaylar şu şekilde sıralanabilir:

- Mevduat kabul etmek ve saklamak
- Bir hesaptan diğerine para aktarma
- Ödeme arabuluculuğu
- Havuzlanmış mevduatları belirli bölgelere yönlendirmek
- Ekonomik alanda hizmet vermek
- Mali konularla ilgilenmek

Finansal piyasalardan sonra bankacılık sektörü de ekonomik gelişmeden etkilenmiştir. Modern teknoloji, endüstrinin ilerlemesine ve önemli ilerlemeye de

katkıda bulunmuştur. Elektronik ortamda gerçekleştirilen işlemler banka dışı işlemlerde sektörü ön plana çıkarmış, ulusal ve uluslararası düzeyde iş yapma kolaylığı sağlanmıştır. ATM'lerin, internet bankacılığının ve kredi kartlarının yaygınlaşması, insanların şu ya da bu şekilde bankacılık sektörüne ve sisteme katılımını sağlamıştır. Sistemin yaygınlaşması, birikimlerini bankacılık sisteminde harcayan, birikimlerini ekonomik sisteme kazandıran ve yatırıma dönüştürenler için bir nimet haline gelmiştir. Bankacılık sisteminin ulusal ve uluslararası düzeydeki saf ve tam rekabeti, sektörün gelişmesinde önemli bir faktördür (Afşar ve Afşar 2010: 205).

Finansal sistemdeki tasarruf eksikliğinin büyük bir kısmı ve mevcut tasarrufların kullanılamaması yapısal sorunlar olarak adlandırılmaktadır. Ancak bu ülkelerin bankacılık sistemine olan güvenin büyümesi ve gelişmesi, finans sektöründeki ilerlemenin bir göstergesidir. Bankacılık sektörünün finansal sisteme kaynak sağlama açısından ilerlemesine ve güçlü gelişimine rağmen, olası bir felaket durumunda gelişmekte olan ülkelerin ekonomik yapısı, gelişmekte olan ülkelere göre daha zayıftır. Bu, bankacılık sektöründe yaşanacak herhangi bir finansal krizin ülke ekonomisini olumsuz etkileyebileceğinin bir göstergesidir. Benzer sorunların bir sonucu olarak tarihte birçok ülke bankacılık krizleri yaşamıştır (Mishkin, 1996: 62).

3.2.BANKACILIĞIN GELİŞİMİ

Bankanın gelişimini izlediğimiz gibi, departmanın ana kaynağı olan finansal sistemin gelişimini de incelemek gerekiyor. Para kavramının ortaya çıkması ve paranın bir değişim aracı olarak kullanılması, iş fikrinin başlamasına ve gelişmesine yol açmıştır. Bu durum finansal sorunları çözmek için uzman bir ekibin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Banker olarak adlandırılan bu kişiler, madeni paraların değerini kontrol etmek, kayıp ve yenilerini çıkarmak ve para biriktirmekle sorumluydu. Bu süre zarfında iş dünyasının gelişmesiyle birlikte bankalar yeni işler yaratmaya ve büyüklüklerini büyütmeye başladılar. Özellikle kredi alanını genişleterek ve takas yaparak, yatırımları alarak ve nakit akışını artırarak kredi vermeye başladılar ve bu operasyonları bireysel olarak daha yoğun nüfuslu bölgelere ve uzmanlaşmış kurumlara taşıdılar. Bu gelişmeler, modern bankacılık sektörünün temellerini atıyor olarak görülebilir. Bunun ardından diğer tesislerde de operasyonlar yapılmaya

başlandı. 19. yüzyılda bankalara banka kredisi, banknot gibi mektuplar, hisse senedi ve tahvil piyasalarının arzına müdahaleler geldi. Bu gelişmeyle birlikte piyasayı ve ekonomik faaliyetleri desteklemeye devam ettiler. Yirminci yüzyılda gelişimini ve gelişimini hızlandıran bankacılık sektörü, özellikle uluslararası entegrasyon yoluyla uluslararası varlığını genişletme fırsatı bulmuştur. Finansal tasarıma bağlı olarak bankacılık ve çeşitlendirme ürünleri olumlu etkilenmiştir.

"Bu iyileştirmelerin yanı sıra teknolojik gelişmeler sonucunda verimliliğini artırarak potansiyel büyüme göstermiştir.

Olumlu gelişmelerin yanı sıra finansal sorunlar ve zorluklar bankacılıkta uzmanlaşma eğilimini ortaya çıkarmıştır. Bu durum bankaları faaliyet gösterdikleri alan ve kuruluş yeri ile karşılaştırmaya yöneltmiştir. Böylece zamanla bankalar etkileşimlerine göre kısa vadeli kredi veren bankalar ile orta ve uzun vadeli kredi veren bankalar olarak ikiye ayrılmaktadır. Büyük bankacılık faaliyetleri de işletme yararına sorunlar yarattığından, bu konuda işlevlerine göre yatırım ve ticaret bankası olarak ikiye ayrılan bir ayrım yapılmıştır. Bankalar kurumsal çevreyi keşfederken, diğer alanları geliştirmek ve bu alanlarda parayı yönetmek için yerel olmuşlar ve ardından ülkesiz şubeler açarak faaliyetlerini genişletmek ve genişletmek için uluslararası çalışmalara girişmişlerdir" (Sağlam, 1976: 267).

3.3.TÜRKİYE'DE BANKACILIĞIN GELİŞİM SÜRECİ

Osmanlı İmparatorluğu'nda bankacılık sektörü Cumhuriyet öncesi görece olarak hareketsiz ve çok az ilerleme kaydetmesine rağmen varlığını sürdürmüş ve gelişerek devam etmiştir. Avrupa'daki endüstriyel üretim, gelişme ve dışa açılma süreçleri Osmanlı İmparatorluğu'nda teşvik edilmedi. Bu süreçte bankalar 19. yüzyılın ortalarına kadar Osmanlı İmparatorluğu ile birleşmedi. Hazine borçlanmasını kolaylaştıran özel yabancı bankalar vardı. 1847'de Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk İstanbul bankasının kurulması. Ne yazık ki bu banka, ödeme gücünü tehlikeye atan işlemler nedeniyle 1852'de kapatıldı ve bu da spekülasyonlara neden oldu. Daha sonra 1856 yılında yabancı sermayeli ticari ve kredi bankası olarak kurulan Osmanlı İmparatorluğu'ndaki ilk banka, modern anlamda yerleşik bankacılık operasyonlarının yanı sıra banknot ihraç edebilen ilk banka oldu. O dönemde borçlanma oranı çok yüksek olmasına rağmen Osmanlıların bu bankadan borç alması kolaylaşıyordu. Kısa bir süre sonra yabancı bankaların sayısı giderek arttı. "Kurulan yabancı sermayeli

bankalar, ülkeleri ile Osmanlı Devleti arasındaki ticari ilişkileri geliştirmeye çalışmış, madencilik ve ulaştırma yatırımlarını tercih etmişlerdir. Çoğu yabancı banka, ikinci meşrutiyet döneminden hemen sonra kuruldu. Yabancı bankaların ulusal sermaye üzerindeki hâkimiyetinden kurtulmak için yeni ulusal bankalar yaratıldı. Bu dönemde milli sermaye ile kurulan kalıcı bankacılık girişimi, 1863 yılında Mithat Paşa tarafından kurulan tarım kredi kooperatiflerinin 1888 yılında Ziraat Bankasına dönüştürülmesi olmuştur. Cumhuriyetin kuruluşunun hemen ardından ilk bankacılık faaliyetleri yönetmeliğe bağlanmıştır. Birçok alanda olduğu gibi Osmanlı İmparatorluğu'nun geriye kalan yapısal sorunlarının ve eksikliklerinin Bu yöntemler, bankacılık hizmetleri ile ilgili olarak ulusal bankaların oluşturulması ve geliştirilmesinden oluşmaktadır. Ulusal bankaların geliştirilmesinin ekonomik kalkınma açısından önemli bir adım olduğunu vurgulamak önemliydi ve ardından bu yönde adımlar atıldı. 1924 İzmir İktisat Konferansı'ndan sonra ilk özel banka olan Türkiye İş Bankası A.Ş. 1925 yılında ilk devlet bankası olarak Sanayi ve Maden Bankası kurulmuştur. Industry Bank ve Maadin, özel sektör tarafından yeni kurulan sanayi ve maden işletmelerine kredi sağlayan, özel sektörle ortaklıklar kuran, geçici olarak devlete ait sanayi işletmeleri işleten ülkenin önde gelen kalkınma bankasıdır. Bu vakıfların başarısızlığı sonucunda aynı amaçlarla 1933 yılında Sümerbank kurulmuş ve bu dönemde Osmanlı İmparatorluğu'ndan sonra varlığını sürdüren Ziraat Bankası'nın sermayesi ve faaliyetleri artırılmıştır (TBB, 2008).

Ayrıca Cumhuriyetin kuruluşunda atılan en önemli adımlardan biri; sayılı Kanuna göre 11 Nisan 1930 tarih ve 1715 tarihinde 15 milyon Türk Lirası sermayeli bir anonim şirket olarak Merkez Bankası kuruldu. İzmir Ekonomi Forumu'nda hükümetin bankacılık politikasını, banka detaylarını ve devlet kredilerini belirleyecek bir merkez bankasının kurulması vurgulandı. Bu sürecin ardından 1930 yılında Merkez Bankası'nın kurulması mümkün olmuştur. Merkez Bankası 3 Mayıs 1931 tarihinde faaliyetlerine başlamıştır" (Pusti, 2009: 65).

Cumhuriyetin ilk yıllarında, özellikle kamu sektörünün ağırlığının bankalar tarafından hissedildiği ilk yıllarda ve özellikle 1929 felaketinden sonra yerli veya tek sektör bankaları, bankaların rekabetine dayanamadılar. kayıt etmek. onların varlığı. Bu durum ülkenin en büyük bankalarının şube olarak faaliyet göstermesinin önünü açmıştır. Özellikle 1945 yılından sonra şube sayısındaki artış hızlanmıştır. Bu

gelişmelerin diğer nedenlerinden bazıları; Bankacılık işlemlerinden alınan komisyon ve faiz oranlarının devlet tarafından belirlenmesi ve sadece merkez bankasının döviz bazında işlem yapma yetkisine sahip olması, mevduat toplamaya dayalı bir rekabet ortamı yaratmaktadır. 1960'larda Türkiye ekonomisi; Ekonomik üretim artışında yavaşlama, dış ticarette ve enflasyonda artan açık ve büyüme hızında yavaşlama ile kendini gösteren bir kriz ortamına girmiştir. Bu kriz ortamının bariz nedeni, ekonomik kalkınma çabalarının iç ve dış kaynakları zorlayarak devam ettirilmesi, ancak kaynakların etkin kullanılmaması ve istikrarın sağlanamamasıdır. Bir kriz ortamında ekonomiyi istikrara kavuşturmak için iki yöntem düşünülmüştür. Bunlardan ilki; Piyasaya sermaye kullanımı göstergelerini serbest piyasa koşullarına bırakarak, ikincisi planlı sermaye kullanımına geçmektir (Tellioğlu, 2011: 134).

"Bu süre zarfında bankacılık sektörü devlet kontrolünde kaldı. Banka mevduatları ve kredilerine uygulanacak faiz oranı, banka komisyon ücretleri ve kredi limitleri o dönemde uygulanan döviz politikasına göre belirlenmiş olup, bankaların temel işlevi kalkınma projelerinde yer alan yatırımlara kaynak sağlamak olmuştur. . Tüm bu deneylerle birlikte 1980 öncesi bankacılık sektörünün ana bileşenleri şu şekilde sıralanabilir;

• Bankacılık sektörü hükümetlerin, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın ve merkez kamu bankalarının denetim ve idaresi altındaydı. Birkaç bankanın hakim olduğu rekabetçi ve süreksiz bir oligopol yapısına sahiptir. Bazı sektörlerin gelişimine verilen öncelik göz önünde bulundurularak, bu sektörlere finansman sağlamak amacıyla bankalar kurulmuş ve böylece mevzuat gereği bankacılık sektörüne giriş engellenmiştir. Bu durum suboptimal çatallanma ile sonuçlanmıştır.

- 1970'li yıllarda Türkiye'de hizmet ve sanayi sektörlerindeki kümelenme nedeniyle bir holdingin sahip olduğu bankacılık hizmetleri bankacılık sektöründe de yaygınlaşmıştır.
- 1960-1980 krizini çözmek için alınan karar ve politikalar aktif rol oynamamış, tam tersine yeni ekonomik sorunlara yol açmıştır. Bu nedenle yeni çözüm önerileri geliştirilse de ekonomi politikaları beklenen başarıyı sağlayamamıştır.
- Yaşanan gelişmelerin ardından 24 Ocak 1980 tarihinden itibaren ekonomi politikalarında değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliğin temeli, piyasa

fiyatına göre karar ve işlemlerin piyasa fiyatına göre belirlenmesi ve buna uygun politikaların oluşturulmasıdır. bu doğrultuda uygulanmaktadır" (Chambers, 2004: 25).

O dönemde alınan kararlarla piyasada bedava kârın kullanılmasıyla ilgili en büyük sorun banka ile banka arasındaki rekabette ortaya çıktı. Kısa vadeli ve yüksek faizli ödeme yapan banka müşterileri, kârsız uygulama nedeniyle zor durumda kaldı. Bu süre içinde 900'e yakın banka battı ve 150 binlik birikimlerini 52 milyar gülde kaybetti. Dünya istihdamının arttığı bu dönemde bankacılık sektörü lehine alınan kararlarla finansal bağımsızlığa kavuşmak istendi. Bu amaçla, piyasa yönetiminin bankacılık sektörü üzerindeki etkisini en üst düzeye çıkarmak ve rekabeti azaltan rekabeti ortadan kaldırmak için mevzuat çıkarılmıştır. Bu yeni durumla birlikte bankalar kısa vadede yatırım ve borçlanma faizlerini artırmıştır. Hükümetler, ülkede söz sahibi olmak ve parayı düzenlemek için Türkiye'de bankaların kurulmasına ve yabancı bankaların faaliyetlerine ağır kısıtlamalar getirmektedir. Ancak bazı sorunlara yol açarken, 24 Ocak kararından sonra bankacılık sektöründe yapılan düzenlemeler rekabeti ve performansı artırmak amacıyla yapılmıştır. Bu konuda özellikle banka ve şube sayısında iyi sonuçlar görüldü. Aşağıdaki tablo, bunun sonucunda değişen banka ve şube sayısını göstermektedir.

.

Tablo 3.1.Türkiye'de 1980-2000 Döneminde Banka ve Şube Sayıları

	Banka Sayısı			Şube Sayısı		
Yıllar	Ulusal	Yabancı	Toplam	Ulusal	Yabancı	Toplam
1980	39	4	43	5849	105	5954
1981	39	6	45	6121	123	6244
1983	35	10	45	6168	113	6281
1984	34	13	47	6085	117	6202
1986	38	17	55	6220	128	6348
1987	39	17	56	6313	104	6417
1989	41	21	62	6487	106	6593
1990	43	23	66	6447	113	6560
1991	44	21	65	6369	108	6477
1992	48	21	69	6097	109	6206
1994	47	20	67	5999	105	6104
1997	54	18	72	6703	116	6819
1999	62	19	81	7570	121	7691
2000	61	18	79	7720	117	7837

Kaynak: (Dinçer, 2006: 329).

“1980 sonrası dönemde finansal yenilikler ve gelişmeler bankacılık sektörünü de etkilemiştir. Artan ekonomik küreselleşme ve finansal liberalleşme gibi gelişmeler özellikle gelişmekte olan ülkelerde bankacılık sektörünün önemini ve boyutunu artırmış, bankalar üzerindeki devlet kontrolündeki kısıtlamaları azaltmış ve uluslararası piyasalarla etkileşimlerini artırmıştır. Gelişmeye paralel olarak geliştirilen yeni finansal araçlar da sektörün büyümesine katkı sağlamıştır. Türkiye'de 1980 sonrası gelişen mevduat dışındaki diğer araçlar; Repo anlaşmaları, devlet tahvilleri, aktif yükümlülükler, varlığa dayalı menkul kıymetler ve döviz kredileri bulunmaktadır. 1986 yılında İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın açılmasıyla inovasyon ve finansal araçlar bankacılık sisteminin yeni kaynaklarından biri haline geldi. Yatırım sertifikaları, yatırım sertifikaları, ortak girişimler, teminatlı banka menkul kıymetleri, banka kredileri ve krediler gibi yeni finansal araçlar bankacılık sisteminde kullanılan yeni araçlardan bazılarıdır” (Çolak, 2001: 18).

“İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın kurulması ve faaliyete geçmesinin ardından Türkiye'de finansal piyasaları ve bankacılık sektörünü etkileyecek köklü değişiklikler hız kazanmıştır. Bunlardan en önemlilerinden biri; Yabancı yatırımcılara Türkiye'de her türlü menkul kıymete yatırım yapma ve karlarını transfer etme fırsatı vermektir. Bu gelişmenin ardından piyasalar uluslararası bağlamda yatırımcı sayısını artırmış ve sermaye açısından büyüme trendi göstermiştir. Çoğu ekonomik faaliyette olduğu gibi, finansal piyasalarda da her gelişme ve yenilik, diğerinin hem nedeni hem de nedenidir. Bu gelişmeler, daha sonraki birçok gelişmenin de temelini oluşturdu. Söz konusu dönemde bankacılık sektöründeki bir diğer önemli gelişme, 1986 yılında TCMB bünyesinde oluşturulan bankalar arası para piyasasının (BPP) faaliyete geçmesidir. Ana işlevi etkinliği artırmak olan BPP'dir. Bankacılık sektöründe fon kullanımının azaltılması, bankaların kısa vadeli likidite ihtiyaçlarının karşılanması ve fazla likiditenin değerlendirilmesini kolaylaştırmıştır. BPP, bankalara sadece kaynakları kullanma esnekliği ve kaynakları daha verimli kullanma fırsatı vermekle kalmadı, aynı zamanda ekonomide likidite dengesinin oluşturulmasına da yardımcı olmuştur. Bu sayede merkez bankası emisyonlara başvurmadan bankalar arası para piyasası koordinasyonunu sağlayarak kısa vadeli likidite ihtiyacını karşılayabilmiştir. 1994 yılında Bankacılık Kanunu'nun bazı hükümlerinde değişiklik yapılmış, banka sermayesindeki payların belirlenen sınırları aşan devirleri Hazine Müsteşarlığı'nın

iznine tabi tutulmuş, banka hesapları standartlaştırılarak işletme hesapları ile denetlenmiştir" (Dinçer, 2006: 283).

3.4.BANKACILIK KRİZLERİNİN SEBEPLERİ

"Mevcut ekonomik yapıya ulaşılıncaya kadar birçok gelişmiş veya gelişmekte olan ülkede bankacılık sorunları yaşanmıştır. Sorunların nedenleri ve nedenleri ülkeden ülkeye değişebilir. Bankacılık krizi, ülkelerin ekonomik yapısı, kurumsal yapısı, uluslararası kalkınma riski ve mevcut ekonomik zayıflık gibi faktörlerin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Özellikle gelişmekte olan ülkeler için bu sorunların maliyeti yüksek ve krizden çıkış süreci uzun zaman aldı. Bankacılık krizi, bankacıların finansal güven kaybı nedeniyle bankalardan hızlı bir şekilde çekildikleri bir durumdur. Bankalar bu gereksinimleri karşılamadığında panik atak krize dönüşüyor. Banka sorunları genellikle kötü kredi ile bağlantılıdır. Bu kötü kredi politikaları için; Kötü veya şiddetli bankacılık sistemi, yolsuzluk, siyasi baskı ve özel bankalardaki düzenleyicilerden gelen baskı. Bankacılık krizinin beş aşaması vardır. Birinci aşama uzlaşma aşaması, ilk yardım aşaması ve kurtarılacak bankaların seçimi yani sermaye transferi aşaması, geliştirme aşaması ve ceza aşamasıdır" (Parasız, 2000: 74).

3.5.BANKACILIK KRİZLERİNİ ETKİLEYEN FİNANSAL UNSURLAR

"Finansal liberalizasyon, ekonomilerin büyümesinin farklı aşamalarında çok önemli bir rol oynamaktadır. Finansal liberalizasyon, ekonomik büyümeyi etkin bir şekilde sağlayamazsa, ekonominin belirli bir sektörünün ani büyümesi, piyasadaki ekonomik birimlerin artması ve artan rekabet nedeniyle bankaların faaliyetlerinde risk faktörünü artırabilir. Bu durum, önlem alınmazsa bankacılık krizlerinin nedenlerinden biri olmaya devam ediyor. Kredi hacminin artması, finansal varlıkların fiyatlarının aşırı değerlenmesi ve özellikle tüketici fiyatlarının enflasyon kontrolü ile aynı oranda artmaması durumunda bankacılık sisteminin sorunları zayıflıkları bile maskeleyebilir. Bu yanılgıya, şu anda ciddi zorluklarla karşı karşıya olan finans sektörü dışında, kurumsal müşterilerine kredi sağlayan bankalar da meydan okuyabilir. Bankacılıkla ilgili bu tamamen yanlış anlamalar, bilgi asimetrisi ve etik

risk konularıyla yakından bağlantılıdır. Patlama döneminden sonra, enflasyonu kontrol altına almak ve sürdürülemez hale gelen dış ticaret ve kamu kesimi açıklarını azaltmak için bir süre sonra sıkı para ve maliye politikalarına ihtiyaç duyulmaktadır" (Ünal, 2014: 37).

Ekonominin ve ihracatın büyüme hızındaki yavaşlama, reel sektörde üretimin azalması, banka kredileri karşılığında teminat olarak kabul edilen menkul kıymetlerin değerindeki önemli düşüşler gibi çeşitli aşamalar, Türkiye'nin mali yapısını zayıflatmakta ve sorgulamaktadır. Ancak teminatın değer kaybetmesi ve şüpheli alacakların artması bankaların aktif kalitesinde ciddi bozulmalara yol açmaktadır. Kredinin kullanımı ve geri ödemesi bankacılık sektöründe çok önemli bir faktördür. Kredi ve diğer tüketici kredilerindeki artış, kredi enflasyonunun arkasındaki unsurlardır. Belirli bir sektöre çok fazla odaklanmak o sektörün kırılganlığına yol açabileceği gibi, artan döviz kurları nedeniyle döviz kredilerini zamanında ödeyememek bankaları ekonomik açıdan istenmeyen bir krize sokacaktır. Bankacılık sektörünün en önemli parçalarından biri olan kredilendirme süreci sürdürülemezse ve kredi kullanma ve geri ödeme hedefi tam olarak sağlanamazsa bölüm ikilem ile karşı karşıya kalacaktır. Bir bankanın borçlarını ödeyebilmesi, bankanın borcu ile doğrudan ilişkilidir. Örneğin kredilerin banka kredilerine oranı artarsa merkez bankası borç sorunu yaşar. Bankalar bankacılık piyasasında kendilerini mükemmel görmeseler de riskli bankaların olumsuz algılanması faiz oranlarını yükseltebilmektedir. Bu gelişme, diğer bankalara kredi vermeme veya kredilerini iyileştirmek için kredi verme sorununu yaratmaktadır. Ayrıca kredi-mevduat oranı ve banka kredileri, acentelerin risk alanlarından veya borçluluğundan daha önemlidir. Sıvıyı etkileyen bir diğer önemli faktör de tam çeşitliliktir. Bu kapsamda test edilen bankaların karşılaşabileceği kredi sorunları sektörü olumsuz etkileyebilmektedir (Yağcılar, 2010: 53).

3.6.TÜRKİYE'DE FİNANSAL PİYASALAR KAPSAMINDA BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN YERİ

Mevcut tasarrufların toplanması ve değerlendirilmesi gibi önemli faaliyetleri nedeniyle bankacılık sektörü, finansal sistemin en iyi ve en önemli sektörlerinden biri haline gelmektedir. Ancak bankalar kar amacı gütmeyen ticari işletmeler olarak

faaliyetlerini sürdürmekte ve sürdürmekte, ülkelerin ekonomik sistemi içerisinde birçok işlevi yerine getirmektedirler. Bu işlevler, finansal aracılık, likidite yaratma, kredi başvurularının değerlendirilmesi ve izlenmesi, asimetrik bilgi sorunlarının çözülmesi, para politikalarının etkinliğinin artırılması, ekonomik istikrara etki edilmesi, ölçek ve kapsam ekonomilerinin sağlanması, ödemelerin etkinliğinin artırılması olarak görülebilir. ve finansman. Bankalar kâr amaçlı aracı kurumlardır ve bankacılık sektöründeki gelişmeler ekonomiyi olumlu veya olumsuz etkileyebileceği gibi bu sektör de ekonomik gelişmelerden kolaylıkla etkilenmektedir.

"Bankaların bazı zor durumları ekonomik yapıyı diğer sektörlere göre daha fazla olumsuz etkilemekte ve bu etkileşimde alacaklı, borçlu ve mudilerin olumsuz etkisi büyük rol oynamaktadır. Türkiye'de bankacılık sektörünün genel ekonomik yapının en iyi özelliklerini sunduğu açıktır. Bankacılık sektörünün ekonomideki rolü tarafından belirlenen ekonomik yapının evrimi. Bankacılık sisteminin gelişimi, ekonomik gelişme bağlamında değerlendirilmelidir. Türk bankaları, uluslararası piyasalara entegre olabilmek için hem kurumsal yapılarında hem de ürün ve hizmet kalitesinde önemli değişiklikler geçirmiştir. Piyasa odaklı politikalar ve serbestleşme nedeniyle finansal sistemin serbestleşmesi nedeniyle, yerel girişimcilerin yanı sıra birçok yabancı girişimci ve yatırımcı, potansiyel olarak kazançlı Türk bankacılık sektörüne çekilmektedir. Bu durum, ülke finansal piyasalarının etkinliğinin artmasına, sektörün büyümesine ve ülke ekonomisinin olumlu gelişmelere katkıda bulunmasına katkı sağlamaktadır" (Dematriades ve Hussein, 1996: 17).

İşsizlik, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, ülkenin en büyük ekonomik sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. İşsizlik sorununu azaltmak için alınan her çözüm ülke ekonomisi için çok önemlidir. Aksi takdirde, değişen ve gelişen her sektörün ekonomiye ekonomik katkısı, istihdama katkısı, kalkınma ve büyüme hedefi olan gelişmekte olan ülkeler için tercih edilecek unsurlardan biridir. Günümüzde Türkiye'de insanların finans sektöründe iş bulma isteği geçmişe göre giderek artıyor. Bu da Türkiye pazarındaki finans kuruluşlarının artışını açıklıyor ve bu sistemin ne kadar iyi çalıştığını gösteriyor. "Finansal piyasaların evrimi, finans sektöründeki istihdam artışıyla orantılıdır. Finans sektörü değerlendirmesinde en fazla istihdam olanağı yaratan sektörün bankacılık sektörü olduğunu belirtmek oldukça önemlidir. Finansal sektör varlıklarının büyüklüğüne bakıldığında en büyük değişim ve

gelişimin bankacılık sektöründe olduğu söylenebilir. Türkiye'deki bankaların aktif yapısı incelendiğinde, en yüksek paya sahip en önemli bileşen kredilerdir. Bu dönemde bankanın aktif hacmindeki artışın temel nedeni kredilerdeki artış olmuştur. Bankacılık sektörünün bilançosunun temel kalemlerini incelediğimizde, kredilerin diğer bilanço kalemlerine göre daha hızlı büyüdüğünü belirtmekte fayda var. Kredi dışı mevduattaki artış, bankaların aktif büyüklüğünün artmasına katkıda bulunan unsurlardan biridir. Türk finans piyasalarında faaliyet gösteren bankalar dışındaki finansal kuruluşlar; Varlık yönetim şirketleri, sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, varlık yönetim şirketleri, finansal holding şirketleri, aracı kurumlar, yatırım fonları, menkul kıymet yatırım fonları, yatırım fonları, risk sermayesi fonları ve tüketici kredisi şirketleri. Bu şirketlerde yaşanan olumlu değişimler Türkiye'de finansal piyasaların gelişmesine de katkı sağlamaktadır" (Beck vd., 2000: 284).

3.7.YAPILAN ÇALIŞMALAR

"Finansal piyasaların ve bankacılık sektörünün gelişiminin ekonomik büyümeye nasıl katkıda bulunduğunu bulmak ve bu çalışma birçok araştırmaya konu olmuştur. Bu çalışmalar Schumpeter ile 1911 yılına dayanmaktadır. Schumpeter, çalışmalarında finansal sistemin işlevlerinin yeniden yapılandırılması ve genişletilmesinin finansal piyasayı iyileştireceğini ve finansal piyasanın gelişmesinin ekonomik büyümeyi artıracağını belirtmiştir" (Ayrıçay ve Altıntaş, 2010: 82).

"1993 yılında King ve Levine tarafından kurulmuştur. Çalışmalarında 1960-1989 yılları arasında 80 ülkeden yıllık verileri kullanmışlardır. Bu faktörler finansal gelişmişlik, sermaye kazançları ve büyüme oranlarının göstergeleridir. Araştırmaya göre, finansal gelişmenin ekonomik büyüme ile pozitif bir ilişkisi olduğu tespit edilmiştir. Atje ve Jovanovic, 1993 yılında yaptıkları çalışmada, 94 ülke için yıllık veri hesaplamalarını kullanarak 1960'lar ve 1985'in varyantları olarak hisse senedi ve banka kredilerini seçmişler ve bu türlerin pozitif ilişkiler ve ekonomik büyüme içerdiğini bulmuşlardır" (Yılmaz ve Kayalıca, 2008: 111).

"Demetriades ve Hussein (1996) 16 Eyalet, Shan ve diğerleri. (2001) OECD ülkeleri ve Çin, Shan ve Morris (2002) 19 OECD ülkeleri ve Çin, Ghirmay (2004) Afrika araştırma ülkelerinde ekonomik kalkınma ile ekonomik büyüme arasında uzun dönemli ikili bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Demetriades ve Luentel (1996)

Hindistan için benzer bir sonuca varmışlardır. Bu çalışmalarda finansal piyasaların ekonomik büyümenin bir sonucu olarak ortaya çıktığı kabul edilmekte, daha sonra finansal gelişmenin reel ekonomik büyümede anahtar rol oynadığı kabul edilmekte ve iki yönlü bir ilişki ortaya konmaktadır. Bu aşamadan sonra ekonomik ve finansal büyümenin nedenleri ortaya çıkar ve talebe dayalı büyüme teorisi gerçekleşir" (Kirkpatrick ve Green, 2002: 208).

"Kar ve Pentecost, Türkiye 1963-1995 dönemine ait yıllık verileri kullanarak birleştirme ve yanılma yöntemlerini kullanarak finansal gelişme ve ekonomik büyüme arasındaki bağlantıyı vurgulamaya yönelik bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada, bireysel gelirdeki değişimi beş farklı finansal gelişme modeline dayalı bir değişim olarak kullanmışlardır, çünkü bu değişkenleri tanımlayan fark; Ülkenin gelir arzı, banka mevduatlarının, özel sektöre verilen kredilerin, tüm yurt içi kredilerin ve özel sermaye kredilerinin ortalamasıdır. Çalışmadan finansal gelişme ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin yöneliminin finansal gelişmişliğin belirli bir göstergesine bağlı olarak değişebileceği sonucuna varılmıştır" (Kar ve Pentecost, 2000: 185).

"Aslan ve Küçükaksoy, 2006-1970-2004 yılları arasındaki yıllık verilerde Türkiye'de ekonomik gelişme ile ekonomik büyüme arasında potansiyel bir bağlantının varlığını araştırmışlar ve finans ile büyüme arasında nedensel bir bağlantı olduğu sonucuna varmışlardır. 2007 yılında Acaravci ve ark. Entegrasyon sürecinde şu anda finansal gelişme ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiye baktılar. Araştırma sonuçlarına göre finansal gelişme ile ekonomik büyüme arasında uzun dönemli bir ilişki bulunamamıştır. Statüko nedeniyle Türkiye'de finansal gelişme ile ekonomik büyüme arasında tek yönlü bir ilişki olduğunu göstermişlerdir" (Aslan ve Küçükaksoy, 2006: 22).

4. BÖLÜM
YÖNTEM

Yapılan çalışmada Türkiye Bankalar Birliği veri tabanından alınan veriler kullanılmıştır. Çalışma kapsamında 43 değişkenin 2009-2019 yılları arasındaki verileri alınmıştır.

İncelenen Değişkenler

1. (Özkaynaklar-Duran Aktifler) / Toplam Aktifler
2. (Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Personel Sayısı (Bin TL)
3. (Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Toplam Varlıklar
4. Diğer Faaliyet Giderleri / Faaliyet Brüt Karı
5. Diğer Faaliyet Giderleri / Toplam Varlıklar
6. Faaliyet Brüt Karı / Toplam Varlıklar
7. Faiz Dışı Gelirler (Net) / Diğer Faaliyet Giderleri
8. Faiz Dışı Gelirler (Net) / Toplam Varlıklar
9. Faiz Gelirleri / Faiz Giderleri
10. Faiz Gelirleri / Toplam Gelirler
11. Faiz Gelirleri / Toplam Varlıklar
12. Faiz Giderleri / Toplam Giderler
13. Faiz Giderleri / Toplam Varlıklar
14. Kıdem Tazminatı / Personel Sayısı (Bin TL)
15. Kredi Karşılıkları / Toplam Varlıklar
16. Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)
17. Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler
18. Likit Aktifler / Toplam Aktifler
19. Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye
20. Net Faaliyet Karı(Zararı) / Toplam Varlıklar
21. Ortalama Aktif Karlılığı
22. Ortalama Özkaynak Karlılığı
23. Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Faaliyet Brüt Karı

24. Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Varlıklar
25. Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)
26. Özkaynaklar / Toplam Aktifler
27. Personel Gideri / Diğer Faaliyet Giderleri
28. Sermaye Yeterliliği Oranı
29. Şube Başına Krediler ve Alacaklar*
30. Şube Başına Net Kar
31. Şube Başına Personel (kişi)
32. Şube Başına TL Mevduat
33. Şube Başına Toplam Aktif
34. Şube Başına Toplam Mevduat
35. Şube Başına YP Mevduat
36. Toplam Aktifler
37. Toplam Gelirler / Toplam Giderler
38. Toplam Krediler
39. Toplam Krediler ve Alacaklar*
40. Toplam Mevduat
41. TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler
42. Vergi Öncesi Kar / Toplam Aktifler
43. YP Likit Aktifler / YP Pasifler

İncelen Banka Türleri

1. Mevduat Bankaları
2. Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları
3. Özel Sermayeli Mevduat Bankaları
4. Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.
5. Yabancı Sermayeli Bankalar
6. Türkiye´de Kurulmuş Bankalar
7. Kalkınma ve Yatırım Bankaları
8. Kamusal Sermayeli Bankalar
9. Özel Sermayeli Bankalar
10. Yabancı Bankalar

Verilerin Analizi

Çalışmada verilerin analizi SPSS 24.0 ile yapılmış ve sonuçlar %95 güven düzeyinde değerlendirilmiştir. Banka türlerinin değişkenler açısından karşılaştırılmasında Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Bununla birlikte seçilen banka türlerinin ikili karşılaştırılmasında ise Mann Whitney testi kullanılmıştır.

5. BÖLÜM
BULGULAR

Yapılan çalışmada Türkiye Bankalar Birliği veri tabanından alınan veriler kullanılmıştır. Çalışma kapsamında 43 değişkenin 2009-2019 yılları arasındaki verileri alınmıştır.

Tablo 5.1.Banka Türlerine Göre Gösterlerin Betimsel İstatistikleri

		Min	Maks	Ortalama	ss
(Özkaynaklar-Duran Aktifler) / Toplam Aktifler	Mevduat Bankaları	5,58	8,12	6,70	0,82
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	5,26	7,19	6,03	0,61
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	5,66	8,58	7,05	0,96
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	16,21	65,05	39,63	22,66
	Yabancı Sermayeli Bankalar	5,46	8,01	6,82	1,10
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	5,13	7,83	6,52	1,10
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	13,21	43,04	25,25	10,90
	Kamusal Sermayeli Bankalar	13,98	63,44	34,11	18,46
	Özel Sermayeli Bankalar	9,23	13,93	11,47	1,82
	Yabancı Bankalar	8,91	34,69	21,75	9,54

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 6,70, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 6,03, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 7,05, tasarruf mevduatı ortalaması 39,63, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 6,82, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 6,52, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 25,25, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 34,11, özel sermayeli bankalar ortalaması 11,47 ve yabancı bankalar ortalaması 21,75 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
(Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Personel Sayısı (Bin TL)	Mevduat Bankaları	57,78	173,37	98,81	36,40
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	53,11	157,51	88,53	32,39
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	60,08	184,02	104,33	38,73
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	63,26	157,09	96,18	28,30
	Yabancı Sermayeli Bankalar	58,26	177,56	101,18	39,01
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	57,07	176,33	100,20	39,13
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	57,06	246,94	129,07	55,51
	Kamusal Sermayeli Bankalar	43,53	225,10	106,70	51,84
	Özel Sermayeli Bankalar	95,43	250,61	160,94	49,25
	Yabancı Bankalar	129,46	639,09	342,42	164,03

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 98,81, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 88,53, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 104,33 tasarruf mevduatı ortalaması 96,18, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 101,18, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 100,20, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 129,07, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 106,70, özel sermayeli bankalar ortalaması 160,94 ve yabancı bankalar ortalaması 342,42 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
(Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Toplam Varlıklar	Mevduat Bankaları	0,79	1,25	0,98	0,16
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	0,61	0,95	0,79	0,13
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	0,86	1,20	0,98	0,11
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,68	2,42	1,50	0,71
	Yabancı Sermayeli Bankalar	0,91	2,15	1,37	0,42
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	0,91	2,13	1,37	0,42
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	0,39	1,13	0,76	0,28
	Kamusal Sermayeli Bankalar	0,31	1,15	0,72	0,32
	Özel Sermayeli Bankalar	0,47	0,86	0,69	0,16
	Yabancı Bankalar	1,32	3,86	2,74	0,79

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 0,98, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 0,79, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 0,98, tasarruf mevduatı ortalaması 1,50, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 1,37, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 1,37, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 0,76, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 0,72, özel sermayeli bankalar ortalaması 0,69 ve yabancı bankalar ortalaması 2,74 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Diğer Faaliyet Giderleri / Faaliyet Brüt Karı	Mevduat Bankaları	22,71	49,71	40,46	8,68
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	24,34	43,24	35,44	5,79
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	22,59	49,54	40,22	8,78
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	7,87	50,78	30,58	12,85
	Yabancı Sermayeli Bankalar	21,41	60,42	49,05	13,78
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	21,55	61,00	49,25	13,84
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	11,55	37,53	30,02	8,90
	Kamusal Sermayeli Bankalar	10,56	38,89	29,20	9,49
	Özel Sermayeli Bankalar	11,47	34,29	26,16	7,45
	Yabancı Bankalar	23,90	129,05	63,88	26,74

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 40,46, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 35,44, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 40,22, tasarruf mevduatı ortalaması 30,58, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 49,05, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 49,25, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 30,02, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 29,20, özel sermayeli bankalar ortalaması 26,16 ve yabancı bankalar ortalaması 63,88 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Diğer Faaliyet Giderleri / Toplam Varlıklar	Mevduat Bankaları	1,09	2,71	2,08	0,54
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	0,88	1,91	1,63	0,37
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	1,09	2,73	2,09	0,52
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,56	4,03	2,44	1,49
	Yabancı Sermayeli Bankalar	1,30	4,64	2,94	1,08
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	1,31	4,61	2,95	1,07
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	0,39	1,91	1,27	0,53
	Kamusal Sermayeli Bankalar	0,25	1,88	1,14	0,58
	Özel Sermayeli Bankalar	0,55	1,57	1,22	0,33
	Yabancı Bankalar	2,47	9,18	5,03	1,80

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 2,08, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 1,63, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 2,09, tasarruf mevduatı ortalaması 2,44, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 2,94, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 2,95, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 1,27, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 1,14, özel sermayeli bankalar ortalaması 1,22 ve yabancı bankalar ortalaması 5,03 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Faaliyet Brüt Karı / Toplam Varlıklar	Mevduat Bankaları	4,21	7,22	5,14	0,86
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	3,39	5,94	4,56	0,74
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	4,38	7,48	5,22	0,92
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	2,82	15,05	8,21	4,24
	Yabancı Sermayeli Bankalar	4,76	9,16	5,97	1,31
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	4,74	9,07	5,96	1,28
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	2,75	6,85	4,14	1,19
	Kamusal Sermayeli Bankalar	1,90	7,69	3,79	1,65
	Özel Sermayeli Bankalar	4,11	5,06	4,69	0,31
	Yabancı Bankalar	4,14	14,78	8,64	3,37

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 5,14, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 4,56, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 5,22, tasarruf mevduatı ortalaması 8,21, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 5,97, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 5,96, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 4,14, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 3,79, özel sermayeli bankalar ortalaması 4,69 ve yabancı bankalar ortalaması 8,64 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Faiz Dışı Gelirler (Net) / Diğer Faaliyet Giderleri	Mevduat Bankaları	47,49	89,27	67,86	13,88
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	46,64	76,83	62,54	8,70
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	52,88	95,06	77,30	15,63
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	30,59	281,61	139,18	90,13
	Yabancı Sermayeli Bankalar	32,03	132,59	53,08	31,99
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	31,80	132,52	53,20	31,88
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	42,59	164,61	75,02	43,02
	Kamusal Sermayeli Bankalar	26,22	184,38	66,06	56,29
	Özel Sermayeli Bankalar	47,89	120,17	85,86	24,76
	Yabancı Bankalar	36,62	226,04	96,06	64,62

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 67,86, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 62,54, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 77,30, tasarruf mevduatı ortalaması 139,18, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 53,08, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 53,20, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 75,02, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 66,06, özel sermayeli bankalar ortalaması 85,86 ve yabancı bankalar ortalaması 96,06 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Faiz Dışı Gelirler (Net) / Toplam Varlıklar	Mevduat Bankaları	0,91	2,00	1,38	0,40
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	0,41	1,40	1,02	0,27
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	1,02	2,59	1,61	0,57
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,34	10,36	3,72	3,71
	Yabancı Sermayeli Bankalar	0,71	1,86	1,34	0,35
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	0,71	1,78	1,35	0,34
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	0,44	1,35	0,81	0,32
	Kamusal Sermayeli Bankalar	0,27	1,16	0,55	0,27
	Özel Sermayeli Bankalar	0,62	1,62	1,01	0,34
	Yabancı Bankalar	0,91	11,48	4,72	3,08

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 1,38, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 1,02, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 1,61, tasarruf mevduatı ortalaması 3,72, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 1,34, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 1,35, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 0,81, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 0,55, özel sermayeli bankalar ortalaması 1,01 ve yabancı bankalar ortalaması 4,72 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Faiz Gelirleri / Faiz Giderleri	Mevduat Bankaları	163,67	209,69	187,66	13,81
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	146,40	212,44	177,50	18,25
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	172,25	203,09	187,58	10,02
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	150,03	84047,37	14749,02	26155,82
	Yabancı Sermayeli Bankalar	177,93	252,50	210,77	21,80
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	176,88	249,84	208,70	21,37
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	205,41	524,58	343,79	101,21
	Kamusal Sermayeli Bankalar	200,56	1952,50	714,51	573,42
	Özel Sermayeli Bankalar	208,19	309,38	254,07	35,97
	Yabancı Bankalar	178,28	385,02	226,28	58,78

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 187,66, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 177,50, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 187,58, tasarruf mevduatı ortalaması 14749,02, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 210,77, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 208,70, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 343,79, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 714,51, özel sermayeli bankalar ortalaması 254,07 ve yabancı bankalar ortalaması 226,28 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Faiz Gelirleri / Toplam Gelirler	Mevduat Bankaları	80,16	91,24	85,60	3,85
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	84,86	96,10	88,96	3,41
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	75,26	90,73	83,06	5,21
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	31,40	94,81	69,56	25,88
	Yabancı Sermayeli Bankalar	85,02	92,19	87,16	2,22
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	84,73	92,25	87,14	2,24
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	79,70	90,43	86,10	3,72
	Kamusal Sermayeli Bankalar	83,85	92,38	88,62	3,04
	Özel Sermayeli Bankalar	76,36	92,45	85,81	5,53
	Yabancı Bankalar	45,85	88,82	65,56	12,47

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 85,60, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 88,96, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 83,06, tasarruf mevduatı ortalaması 69,56, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 87,16, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 87,14, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 86,10, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 88,62, özel sermayeli bankalar ortalaması 85,81 ve yabancı bankalar ortalaması 65,56 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Faiz Gelirleri / Toplam Varlıklar	Mevduat Bankaları	6,69	10,59	8,29	1,32
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	6,79	10,97	8,45	1,34
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	6,48	10,04	7,94	1,28
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	3,80	12,65	7,43	3,40
	Yabancı Sermayeli Bankalar	7,21	12,65	9,05	1,62
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	7,23	12,73	9,10	1,64
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	4,14	7,03	4,90	0,80
	Kamusal Sermayeli Bankalar	3,16	6,98	4,14	1,09
	Özel Sermayeli Bankalar	5,04	8,30	6,28	1,06
	Yabancı Bankalar	5,55	9,72	7,80	1,13

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 8,29, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 8,45, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 7,94, tasarruf mevduatı ortalaması 7,43, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 9,05, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 9,10, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 4,90, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 4,14, özel sermayeli bankalar ortalaması 6,28 ve yabancı bankalar ortalaması 7,80 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Faiz Giderleri / Toplam Giderler	Mevduat Bankaları	58,24	84,87	67,73	8,95
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	63,31	88,70	74,04	7,80
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	58,35	84,21	66,74	8,63
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,18	92,78	42,09	41,97
	Yabancı Sermayeli Bankalar	46,56	81,49	59,99	11,59
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	46,97	81,61	60,28	11,47
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	34,11	86,93	54,81	17,35
	Kamusal Sermayeli Bankalar	12,00	88,34	43,62	26,00
	Özel Sermayeli Bankalar	52,72	87,42	66,56	11,30
	Yabancı Bankalar	28,24	58,03	42,55	7,82

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 67,73, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 74,04, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 66,74, tasarruf mevduatı ortalaması 42,09, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 59,99, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 60,28, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 54,81, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 43,62, özel sermayeli bankalar ortalaması 66,56 ve yabancı bankalar ortalaması 42,55 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Faiz Giderleri / Toplam Varlıklar	Mevduat Bankaları	3,19	6,10	4,47	0,96
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	3,20	6,91	4,85	1,17
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	3,19	5,83	4,26	0,81
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,01	7,87	2,85	3,23
	Yabancı Sermayeli Bankalar	3,20	5,73	4,33	0,88
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	3,24	5,81	4,40	0,89
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	0,98	2,60	1,53	0,49
	Kamusal Sermayeli Bankalar	0,25	2,16	0,88	0,57
	Özel Sermayeli Bankalar	1,63	3,83	2,56	0,75
	Yabancı Bankalar	2,38	4,47	3,54	0,54

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 4,47, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 4,85, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 4,26, tasarruf mevduatı ortalaması 2,85, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 4,33, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 4,40, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 1,53, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 0,88, özel sermayeli bankalar ortalaması 2,56 ve yabancı bankalar ortalaması 3,54 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Kıdem Tazminatı / Personel Sayısı (Bin TL)	Mevduat Bankaları	1,11	4,03	2,11	0,91
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	2,04	5,97	3,45	1,42
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	0,55	2,96	1,60	0,78
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,00	7,78	4,67	2,34
	Yabancı Sermayeli Bankalar	0,46	3,36	1,40	0,78
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	0,45	2,96	1,33	0,68
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	2,65	7,05	4,69	1,57
	Kamusal Sermayeli Bankalar	3,03	8,38	5,36	1,90
	Özel Sermayeli Bankalar	1,12	4,40	2,28	0,94
	Yabancı Bankalar	0,87	13,20	7,26	4,62

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 2,11, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 3,45, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 1,60, tasarruf mevduatı ortalaması 4,67, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 1,40, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 1,33, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 4,69, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 5,36, özel sermayeli bankalar ortalaması 2,28 ve yabancı bankalar ortalaması 7,26 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Kredi Karşılıkları / Toplam Varlıklar	Mevduat Bankaları	0,69	1,72	1,08	0,36
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	0,53	1,25	0,87	0,21
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	0,66	1,93	1,12	0,47
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,00	10,51	1,62	3,04
	Yabancı Sermayeli Bankalar	0,75	2,28	1,40	0,52
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	0,76	2,33	1,42	0,53
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	0,18	0,56	0,36	0,11
	Kamusal Sermayeli Bankalar	0,00	0,43	0,21	0,15
	Özel Sermayeli Bankalar	0,31	1,05	0,60	0,24
	Yabancı Bankalar	0,17	6,38	1,47	1,80

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 1,72, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 0,87, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 1,12, tasarruf mevduatı ortalaması 1,62, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 1,40, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 1,42, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 0,36, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 0,21, özel sermayeli bankalar ortalaması 0,60 ve yabancı bankalar ortalaması 1,47 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	Mevduat Bankaları	17,39	40,26	32,33	8,07
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	10,78	36,04	28,69	8,93
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	18,96	43,48	33,76	8,02
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	90,04	3594,88	1726,12	1344,95
	Yabancı Sermayeli Bankalar	24,38	44,96	35,74	7,43
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	24,18	41,77	34,67	6,55
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	12,68	75,19	37,49	21,01
	Kamusal Sermayeli Bankalar	5,74	104,02	33,12	34,48
	Özel Sermayeli Bankalar	31,65	64,96	52,20	10,49
	Yabancı Bankalar	33,07	74,41	46,37	11,47

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 32,33, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 28,69, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 33,76, tasarruf mevduatı ortalaması 1726,12, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 35,74, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 34,67, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 37,49, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 33,12, özel sermayeli bankalar ortalaması 52,20 ve yabancı bankalar ortalaması 46,37 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler	Mevduat Bankaları	23,79	55,30	46,19	11,10
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	15,33	51,78	40,30	12,44
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	27,49	57,10	48,50	10,77
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	89,88	3326,41	1256,25	1170,90
	Yabancı Sermayeli Bankalar	31,93	71,36	52,10	11,51
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	31,23	65,63	50,51	10,25
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	84,24	200,87	133,42	34,73
	Kamusal Sermayeli Bankalar	65,48	397,64	186,37	95,78
	Özel Sermayeli Bankalar	80,67	136,44	113,29	15,96
	Yabancı Bankalar	145,34	362,43	211,15	67,93

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 46,19, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 40,30, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 48,50, tasarruf mevduatı ortalaması 1256,25, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 52,10, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 50,51, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 0133,42, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 186,37, özel sermayeli bankalar ortalaması 113,29 ve yabancı bankalar ortalaması 211,15 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Likit Aktifler / Toplam Aktifler	Mevduat Bankaları	13,81	33,06	26,34	6,75
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	9,04	30,33	24,59	7,79
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	14,63	34,89	26,98	6,61
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	16,82	85,50	45,97	26,06
	Yabancı Sermayeli Bankalar	18,54	35,59	28,00	5,91
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	18,36	32,80	27,23	5,30
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	10,19	31,97	22,03	7,61
	Kamusal Sermayeli Bankalar	4,64	26,48	13,83	7,75
	Özel Sermayeli Bankalar	25,30	43,59	37,30	5,95
	Yabancı Bankalar	20,62	58,02	30,28	10,82

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 26,34, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 24,59, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 26,98, tasarruf mevduatı ortalaması 45,97, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 28,00, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 27,23, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 22,03, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 13,83, özel sermayeli bankalar ortalaması 37,30 ve yabancı bankalar ortalaması 30,28 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye	Mevduat Bankaları	49,81	83,72	62,01	11,50
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	85,96	164,59	119,97	22,55
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	48,09	91,50	64,17	14,12
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,44	29,33	11,62	8,28
	Yabancı Sermayeli Bankalar	13,55	53,77	32,34	13,82
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	13,48	54,58	32,85	14,17
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	8,00	18,24	11,11	3,09
	Kamusal Sermayeli Bankalar	5,50	14,71	8,50	2,79
	Özel Sermayeli Bankalar	18,94	36,00	25,98	5,26
	Yabancı Bankalar	-11,38	16,90	5,82	9,23

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 62,01, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 119,97, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 64,17, tasarruf mevduatı ortalaması 11,62, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 32,34, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 32,85, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 11,11, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 8,50, özel sermayeli bankalar ortalaması 25,98 ve yabancı bankalar ortalaması 5,82 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Net Faaliyet Karı(Zararı) / Toplam Varlıklar	Mevduat Bankaları	1,14	2,97	1,89	0,56
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	0,87	3,19	2,01	0,63
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	1,07	3,01	1,91	0,61
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,20	8,77	3,92	2,44
	Yabancı Sermayeli Bankalar	0,79	2,23	1,53	0,44
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	0,76	2,14	1,49	0,43
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	1,92	4,38	2,46	0,75
	Kamusal Sermayeli Bankalar	1,52	5,38	2,39	1,13
	Özel Sermayeli Bankalar	2,38	3,20	2,82	0,28
	Yabancı Bankalar	-3,34	6,02	1,83	2,98

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 1,89, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 2,01, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 1,91, tasarruf mevduatı ortalaması 3,92, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 1,53, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 1,49, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 2,46, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 2,39, özel sermayeli bankalar ortalaması 2,82 ve yabancı bankalar ortalaması 1,83 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Ortalama Aktif Karlılığı	Mevduat Bankaları	1,12	2,54	1,68	0,45
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	0,77	2,79	1,73	0,54
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	1,02	2,57	1,72	0,49
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,25	6,64	3,22	1,88
	Yabancı Sermayeli Bankalar	0,72	1,95	1,42	0,37
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	0,70	1,88	1,40	0,37
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	1,76	3,95	2,24	0,66
	Kamusal Sermayeli Bankalar	1,52	4,98	2,23	1,02
	Özel Sermayeli Bankalar	2,14	2,79	2,48	0,23
	Yabancı Bankalar	-2,88	5,02	1,42	2,45

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 1,68, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 1,73, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 1,72, tasarruf mevduatı ortalaması 3,22, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 1,42, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 1,40, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 2,24, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 2,23, özel sermayeli bankalar ortalaması 2,48 ve yabancı bankalar ortalaması 1,42 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Ortalama Özkaynak Karlılığı	Mevduat Bankaları	10,33	22,29	14,88	3,48
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	8,57	31,33	17,96	6,08
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	8,96	21,05	14,27	3,52
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,33	18,79	8,17	5,34
	Yabancı Sermayeli Bankalar	6,27	14,77	11,80	2,66
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	6,25	14,84	11,79	2,67
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	5,85	13,69	8,51	2,49
	Kamusal Sermayeli Bankalar	4,15	12,19	6,73	2,46
	Özel Sermayeli Bankalar	15,25	20,46	17,07	1,82
	Yabancı Bankalar	-9,50	11,49	4,19	7,31

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 14,88, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 17,96, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 14,27, tasarruf mevduatı ortalaması 8,17, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 11,80, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 11,79, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 8,51, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 6,73, özel sermayeli bankalar ortalaması 17,07 ve yabancı bankalar ortalaması 4,19 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Faaliyet Brüt Karı	Mevduat Bankaları	42,70	66,73	58,21	5,91
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	53,53	72,24	65,41	4,75
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	40,86	61,92	53,79	5,63
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	25,17	84,75	59,60	22,82
	Yabancı Sermayeli Bankalar	34,91	71,77	59,71	10,17
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	34,31	71,66	59,19	10,33
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	70,85	84,64	77,83	4,30
	Kamusal Sermayeli Bankalar	77,03	89,42	84,50	4,01
	Özel Sermayeli Bankalar	66,15	83,36	73,42	5,66
	Yabancı Bankalar	22,75	72,00	43,77	14,73

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 58,21, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 65,41, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 53,79, tasarruf mevduatı ortalaması 59,60, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 59,71, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 59,19, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 77,83, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 84,50, özel sermayeli bankalar ortalaması 73,42 ve yabancı bankalar ortalaması 43,77 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Varlıklar	Mevduat Bankaları	2,07	4,05	2,99	0,54
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	1,94	4,29	3,00	0,64
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	2,13	3,57	2,78	0,40
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	2,39	5,70	4,04	0,98
	Yabancı Sermayeli Bankalar	2,16	5,32	3,56	0,98
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	2,13	5,28	3,53	0,99
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	2,12	5,22	3,21	0,87
	Kamusal Sermayeli Bankalar	1,64	6,16	3,18	1,30
	Özel Sermayeli Bankalar	3,07	3,85	3,43	0,24
	Yabancı Bankalar	2,25	4,95	3,43	0,88

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 2,99, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 3,00, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 2,78, tasarruf mevduatı ortalaması 4,04, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 3,56, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 3,53, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 3,21, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 3,18, özel sermayeli bankalar ortalaması 3,43 ve yabancı bankalar ortalaması 3,43 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	Mevduat Bankaları	12,93	16,35	14,00	1,20
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	10,43	13,10	11,48	0,82
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	13,55	18,32	15,24	1,56
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	70,33	4955,43	1875,32	1636,24
	Yabancı Sermayeli Bankalar	12,94	19,42	15,35	2,01
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	12,38	18,79	15,02	1,95
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	18,17	125,70	49,04	35,31
	Kamusal Sermayeli Bankalar	18,24	258,32	84,35	87,22
	Özel Sermayeli Bankalar	16,05	34,89	20,97	5,38
	Yabancı Bankalar	22,63	88,92	50,11	20,13

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 14,00, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 11,48, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 15,24, tasarruf mevduatı ortalaması 1875,32, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 15,35, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 15,02, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 49,04, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 84,35, özel sermayeli bankalar ortalaması 20,97 ve yabancı bankalar ortalaması 50,11 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Özkaynaklar / Toplam Aktifler	Mevduat Bankaları	10,60	12,65	11,26	0,75
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	8,86	11,02	9,72	0,66
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	10,96	13,39	11,99	0,88
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	19,57	78,45	47,12	27,53
	Yabancı Sermayeli Bankalar	10,27	14,71	11,98	1,39
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	9,90	14,31	11,75	1,37
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	14,60	46,76	27,37	11,67
	Kamusal Sermayeli Bankalar	14,76	65,76	35,33	19,08
	Özel Sermayeli Bankalar	12,33	18,11	14,53	1,99
	Yabancı Bankalar	17,64	44,76	30,65	8,24

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 11,26, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 9,72, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 11,99, tasarruf mevduatı ortalaması 47,12, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 11,98, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 11,75, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 27,37, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 35,33, özel sermayeli bankalar ortalaması 14,53 ve yabancı bankalar ortalaması 30,65 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Personel Gideri / Diğer Faaliyet Giderleri	Mevduat Bankaları	40,18	72,56	48,24	11,70
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	40,36	68,10	47,97	9,38
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	39,94	78,38	48,88	14,06
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	48,37	174,60	72,91	42,20
	Yabancı Sermayeli Bankalar	40,29	72,66	48,26	11,25
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	40,27	72,54	48,26	11,23
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	48,18	105,35	62,36	19,25
	Kamusal Sermayeli Bankalar	53,07	121,69	67,71	26,33
	Özel Sermayeli Bankalar	40,70	84,98	58,30	13,30
	Yabancı Bankalar	32,98	95,28	55,65	15,61

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 48,24, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 47,97, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 48,88, tasarruf mevduatı ortalaması 72,91, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 48,26, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 48,26, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 62,36, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 67,71, özel sermayeli bankalar ortalaması 58,30 ve yabancı bankalar ortalaması 55,65 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Sermaye Yeterliliği Oranı	Mevduat Bankaları	14,58	19,28	16,49	1,47
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	13,55	18,40	15,53	1,47
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	14,52	19,71	16,48	1,76
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	36,44	104,61	63,12	21,19
	Yabancı Sermayeli Bankalar	15,44	19,48	17,46	1,35
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	15,09	19,34	17,09	1,41
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	23,46	60,28	35,62	13,77
	Kamusal Sermayeli Bankalar	27,25	86,71	46,45	22,23
	Özel Sermayeli Bankalar	15,32	27,99	18,81	3,69
	Yabancı Bankalar	25,15	45,92	32,46	7,23

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 16,49, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 15,53, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 16,48, tasarruf mevduatı ortalaması 63,12, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 17,46, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 17,09, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 35,62, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 46,45, özel sermayeli bankalar ortalaması 18,81 ve yabancı bankalar ortalaması 32,46 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Şube Başına Krediler ve Alacaklar*	Mevduat Bankaları	40,58	263,86	122,53	71,27
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	41,01	309,14	126,74	83,79
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	44,76	233,69	123,66	61,00
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	1,53	2720,13	720,09	924,73
	Yabancı Sermayeli Bankalar	31,17	242,62	110,74	72,73
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	31,32	238,91	109,69	71,32
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	374,38	3887,88	1852,75	1300,15
	Kamusal Sermayeli Bankalar	494,82	5357,20	2438,58	1712,83
	Özel Sermayeli Bankalar	292,19	2483,50	1211,26	763,17
	Yabancı Bankalar	172,00	497,45	353,64	97,07

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 122,53, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 126,74, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 123,66, tasarruf mevduatı ortalaması 720,09, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 110,74, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 109,74, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 1852,75, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 2438,58, özel sermayeli bankalar ortalaması 1211,26 ve yabancı bankalar ortalaması 353,64 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Şube Başına Net Kar	Mevduat Bankaları	1,86	4,59	2,77	1,04
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	1,85	4,19	2,76	0,74
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	2,11	4,73	2,97	0,96
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	2,01	135,05	53,53	38,14
	Yabancı Sermayeli Bankalar	0,68	5,32	2,33	1,82
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	0,65	5,16	2,27	1,78
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	20,05	90,63	42,98	23,59
	Kamusal Sermayeli Bankalar	22,77	91,52	45,73	22,20
	Özel Sermayeli Bankalar	15,58	100,08	47,83	28,97
	Yabancı Bankalar	-16,80	39,17	9,62	16,72

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 2,77, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 2,76, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 2,97, tasarruf mevduatı ortalaması 53,53, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 2,33, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 2,27, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 42,98, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 45,73, özel sermayeli bankalar ortalaması 47,83 ve yabancı bankalar ortalaması 9,62 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Şube Başına Personel (kişi)	Mevduat Bankaları	17,47	18,60	17,92	0,35
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	15,56	17,73	16,43	0,71
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	17,39	18,74	17,98	0,41
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	220,00	261,00	232,91	13,22
	Yabancı Sermayeli Bankalar	19,12	20,59	19,79	0,48
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	19,07	20,56	19,75	0,48
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	83,52	134,71	117,56	15,82
	Kamusal Sermayeli Bankalar	87,18	189,32	155,03	32,75
	Özel Sermayeli Bankalar	56,13	98,07	79,54	14,62
	Yabancı Bankalar	45,00	71,60	54,40	8,82

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 17,92, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 16,43, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 17,98, tasarruf mevduatı ortalaması 232,91, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 19,79, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 19,75, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 117,56, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 155,03, özel sermayeli bankalar ortalaması 79,54 ve yabancı bankalar ortalaması 54,40 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Şube Başına TL Mevduat	Mevduat Bankaları	37,08	120,41	67,05	26,15
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	55,60	148,66	82,90	28,80
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	34,73	104,17	62,16	22,02
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	2,93	538,87	108,20	187,14
	Yabancı Sermayeli Bankalar	19,37	104,09	53,42	28,33
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	19,48	104,26	53,54	28,33
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	0,00	0,00	0,00	0,00
	Kamusal Sermayeli Bankalar	0,00	0,00	0,00	0,00
	Özel Sermayeli Bankalar	0,00	0,00	0,00	0,00
	Yabancı Bankalar	0,00	0,00	0,00	0,00

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 67,05, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 82,90, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 62,16, tasarruf mevduatı ortalaması 108,20, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 53,42, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 53,54, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 0, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 0, özel sermayeli bankalar ortalaması 0 ve yabancı bankalar ortalaması 0 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Şube Başına Toplam Aktif	Mevduat Bankaları	85,89	384,71	194,00	99,13
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	98,80	411,71	197,33	102,79
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	94,13	368,55	199,40	90,48
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	790,75	3438,58	1939,68	1135,84
	Yabancı Sermayeli Bankalar	52,13	368,82	174,97	111,77
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	51,53	363,61	172,53	110,48
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	614,11	4872,31	2414,54	1544,65
	Kamusal Sermayeli Bankalar	717,44	5855,15	2803,72	1829,22
	Özel Sermayeli Bankalar	623,04	4465,60	2185,81	1337,51
	Yabancı Bankalar	270,23	948,08	662,95	202,52

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 194,00, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 197,33, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 199,40, tasarruf mevduatı ortalaması 1939,68, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 174,97, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 172,53, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 2414,54, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 2803,72, özel sermayeli bankalar ortalaması 2185,81 ve yabancı bankalar ortalaması 662,95 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Şube Başına Toplam Mevduat	Mevduat Bankaları	56,47	244,15	118,24	60,42
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	73,96	268,82	128,13	61,65
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	58,03	229,26	118,43	55,49
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	11,19	852,39	160,31	261,96
	Yabancı Sermayeli Bankalar	31,70	230,92	102,70	67,89
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	31,56	228,89	101,82	67,21
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	0,00	0,00	0,00	0,00
	Kamusal Sermayeli Bankalar	0,00	0,00	0,00	0,00
	Özel Sermayeli Bankalar	0,00	0,00	0,00	0,00
	Yabancı Bankalar	0,00	0,00	0,00	0,00

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 118,24, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 128,13, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 118,43, tasarruf mevduatı ortalaması 160,31, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 102,70, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 101,82, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 0, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 0, özel sermayeli bankalar ortalaması 0 ve yabancı bankalar ortalaması 0 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Şube Başına YP Mevduat	Mevduat Bankaları	19,39	123,74	51,19	34,37
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	18,21	120,16	45,23	32,99
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	23,30	125,08	56,26	33,65
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	7,73	313,53	52,11	90,08
	Yabancı Sermayeli Bankalar	12,25	126,83	49,28	39,72
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	11,83	124,64	48,28	39,04
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	0,00	0,00	0,00	0,00
	Kamusal Sermayeli Bankalar	0,00	0,00	0,00	0,00
	Özel Sermayeli Bankalar	0,00	0,00	0,00	0,00
	Yabancı Bankalar	0,00	0,00	0,00	0,00

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 51,19, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 45,23, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 56,26, tasarruf mevduatı ortalaması 52,11, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 49,28, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 48,28, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 0, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 0, özel sermayeli bankalar ortalaması 0 ve yabancı bankalar ortalaması 0 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Toplam Aktifler	Mevduat Bankaları	192,81	196,78	195,17	1,37
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	59,11	75,46	64,15	5,08
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	68,97	109,27	91,41	16,87
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,10	0,28	0,18	0,05
	Yabancı Sermayeli Bankalar	27,39	55,20	39,42	12,18
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	26,23	54,60	38,62	12,26
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	103,22	107,19	104,83	1,37
	Kamusal Sermayeli Bankalar	58,61	78,02	66,93	7,04
	Özel Sermayeli Bankalar	27,80	37,78	33,92	3,39
	Yabancı Bankalar	1,19	7,48	3,99	2,68

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 195,17, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 64,15, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 91,41, tasarruf mevduatı ortalaması 0,18, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 39,42, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 38,62, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 104,83, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 66,93, özel sermayeli bankalar ortalaması 33,92 ve yabancı bankalar ortalaması 3,99 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Toplam Gelirler / Toplam Giderler	Mevduat Bankaları	137,14	155,89	147,29	6,00
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	135,13	158,48	146,55	7,12
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	137,81	161,90	149,96	8,51
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	135,77	372,53	226,48	86,84
	Yabancı Sermayeli Bankalar	130,14	169,36	142,76	13,68
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	129,36	168,53	142,14	13,61
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	180,73	243,46	202,46	18,15
	Kamusal Sermayeli Bankalar	196,54	348,01	230,37	45,32
	Özel Sermayeli Bankalar	171,19	217,18	193,95	16,15
	Yabancı Bankalar	83,84	290,12	151,59	57,96

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 147,29, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 146,55, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 149,96, tasarruf mevduatı ortalaması 226,48, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 142,76, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 142,14, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 202,46, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 230,37, özel sermayeli bankalar ortalaması 193,95 ve yabancı bankalar ortalaması 151,59 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Toplam Krediler	Mevduat Bankaları	100,00	100,00	100,00	0,00
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	28,01	41,61	32,43	4,55
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	33,83	56,95	46,91	9,28
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,00	0,10	0,03	0,04
	Yabancı Sermayeli Bankalar	14,64	27,90	20,63	5,43
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	14,43	27,64	20,36	5,33
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	100,00	100,00	100,00	0,00
	Kamusal Sermayeli Bankalar	63,38	81,84	72,53	6,35
	Özel Sermayeli Bankalar	17,43	30,78	24,52	4,41
	Yabancı Bankalar	0,73	7,31	2,95	2,22

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 100,00, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 32,43, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 46,91, tasarruf mevduatı ortalaması 0,03, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 20,63, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 20,36, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 100,00, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 72,53, özel sermayeli bankalar ortalaması 24,52 ve yabancı bankalar ortalaması 2,95 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Toplam Krediler ve Alacaklar*	Mevduat Bankaları	91,16	96,28	94,26	1,70
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	26,72	38,12	30,50	3,71
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	30,99	54,32	44,35	9,40
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,00	0,09	0,03	0,04
	Yabancı Sermayeli Bankalar	14,04	26,35	19,38	4,87
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	13,83	26,11	19,13	4,78
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	3,72	8,84	5,74	1,70
	Kamusal Sermayeli Bankalar	2,36	7,24	4,26	1,63
	Özel Sermayeli Bankalar	1,14	1,54	1,34	0,14
	Yabancı Bankalar	0,06	0,32	0,14	0,08

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 94,26, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 30,50, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 44,35, tasarruf mevduatı ortalaması 0,03, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 19,38, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 19,13, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 5,74, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 4,26, özel sermayeli bankalar ortalaması 1,34 ve yabancı bankalar ortalaması 0,14 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Toplam Mevduat	Mevduat Bankaları	200,00	200,00	200,00	0,00
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	65,94	80,53	71,12	4,33
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	70,12	104,58	90,10	14,10
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,00	0,14	0,02	0,04
	Yabancı Sermayeli Bankalar	25,49	53,86	38,76	12,81
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	24,97	53,53	38,22	12,83
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	0,00	0,00	0,00	0,00
	Kamusal Sermayeli Bankalar	0,00	0,00	0,00	0,00
	Özel Sermayeli Bankalar	0,00	0,00	0,00	0,00
	Yabancı Bankalar	0,00	0,00	0,00	0,00

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 200,00, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 71,12, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 90,10, tasarruf mevduatı ortalaması 0,02, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 38,76, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 38,22, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 0, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 0, özel sermayeli bankalar ortalaması 0 ve yabancı bankalar ortalaması 0 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler	Mevduat Bankaları	2,37	24,24	13,56	7,24
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	0,57	23,07	12,89	7,20
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	2,17	24,23	13,45	7,22
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	11,36	73,78	34,14	24,50
	Yabancı Sermayeli Bankalar	3,47	26,59	15,35	7,93
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	3,37	25,56	14,85	7,51
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	5,03	26,40	15,84	8,13
	Kamusal Sermayeli Bankalar	2,19	22,46	11,15	7,82
	Özel Sermayeli Bankalar	12,62	35,91	24,32	7,80
	Yabancı Bankalar	13,04	47,77	22,10	10,50

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 13,56, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 12,89, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 13,45, tasarruf mevduatı ortalaması 34,14, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 15,35, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 14,85, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 15,84, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 11,15, özel sermayeli bankalar ortalaması 24,32 ve yabancı bankalar ortalaması 22,10 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
Vergi Öncesi Kar / Toplam Aktifler	Mevduat Bankaları	1,29	2,97	1,94	0,52
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	0,87	3,19	2,01	0,63
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	1,31	3,01	1,99	0,55
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	0,20	8,77	3,92	2,44
	Yabancı Sermayeli Bankalar	0,79	2,23	1,62	0,46
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	0,76	2,14	1,58	0,45
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	1,92	4,38	2,46	0,75
	Kamusal Sermayeli Bankalar	1,52	5,38	2,39	1,13
	Özel Sermayeli Bankalar	2,38	3,20	2,82	0,28
	Yabancı Bankalar	-3,34	6,02	1,83	2,98

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 1,94, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 2,01, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 1,99, tasarruf mevduatı ortalaması 3,92, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 1,62, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 1,58, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 2,46, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 2,39, özel sermayeli bankalar ortalaması 2,82 ve yabancı bankalar ortalaması 1,83 olarak elde edilmiştir.

		Min	Maks	Ortalama	ss
YP Likit Aktifler / YP Pasifler	Mevduat Bankaları	23,86	39,27	31,91	4,93
	Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	20,47	48,69	37,04	9,14
	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	22,83	37,24	30,92	4,12
	Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B.	3,25	99,20	61,71	40,13
	Yabancı Sermayeli Bankalar	20,18	32,98	28,25	3,63
	Türkiye´de Kurulmuş Bankalar	19,45	32,79	27,85	3,66
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	6,93	16,92	11,41	2,64
	Kamusal Sermayeli Bankalar	1,01	23,44	6,44	6,27
	Özel Sermayeli Bankalar	14,31	27,73	21,89	4,20
	Yabancı Bankalar	9,39	19,71	15,39	3,58

İncelenen araştırma sonucunda mevduat bankaları ortalaması 31,91, kamusal sermayeli mevduat bankaları ortalaması 37,04, özel sermayeli mevduat bankaları ortalaması 30,92, tasarruf mevduatı ortalaması 61,71, yabancı sermayeli bankalar ortalaması 28,25, Türkiye'de kurulmuş bankalar ortalaması 27,85, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması 11,41, kamusal sermayeli bankalar ortalaması 6,44, özel sermayeli bankalar ortalaması 21,89 ve yabancı bankalar ortalaması 15,39 olarak elde edilmiştir.

Tablo 5.2. Tüm Banka Türlerinin Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması (Kruskal Wallis Testi)

	X^2	p
(Özkaynaklar-Duran Aktifler) / Toplam Aktifler	89,609	0,000*
(Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Personel Sayısı (Bin TL)	38,705	0,000*
(Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Toplam Varlıklar	64,023	0,000*
Diğer Faaliyet Giderleri / Faaliyet Brüt Karı	48,666	0,000*
Diğer Faaliyet Giderleri / Toplam Varlıklar	58,795	0,000*
Faaliyet Brüt Karı / Toplam Varlıklar	45,493	0,000*
Faiz Dışı Gelirler (Net) / Diğer Faaliyet Giderleri	29,131	0,001*
Faiz Dışı Gelirler (Net) / Toplam Varlıklar	53,353	0,000*
Faiz Gelirleri / Faiz Giderleri	55,679	0,000*
Faiz Gelirleri / Toplam Gelirler	28,318	0,001*
Faiz Gelirleri / Toplam Varlıklar	61,180	0,000*
Faiz Giderleri / Toplam Giderler	37,136	0,000*
Faiz Giderleri / Toplam Varlıklar	61,101	0,000*
Kıdem Tazminatı / Personel Sayısı (Bin TL)	62,393	0,000*
Kredi Karşılıkları / Toplam Varlıklar	57,181	0,000*
Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	51,837	0,000*
Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler	91,205	0,000*
Likit Aktifler / Toplam Aktifler	37,778	0,000*
Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye	94,251	0,000*
Net Faaliyet Karı(Zararı) / Toplam Varlıklar	32,803	0,000*
Ortalama Aktif Karlılığı	35,435	0,000*
Ortalama Özkaynak Karlılığı	69,158	0,000*
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Faaliyet Brüt Karı	71,146	0,000*
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Varlıklar	18,868	0,026*
Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	95,038	0,000*
Özkaynaklar / Toplam Aktifler	91,454	0,000*
Personel Gideri / Diğer Faaliyet Giderleri	35,297	0,000*
Sermaye Yeterliliği Oranı	85,108	0,000*

Şube Başına Krediler ve Alacaklar*	68,047	0,000*
Şube Başına Net Kar	74,944	0,000*
Şube Başına Personel (kişi)	105,577	0,000*
Şube Başına TL Mevduat	87,612	0,000*
Şube Başına Toplam Aktif	85,785	0,000*
Şube Başına Toplam Mevduat	85,940	0,000*
Şube Başına YP Mevduat	86,154	0,000*
Toplam Aktifler	103,528	0,000*
Toplam Gelirler / Toplam Giderler	64,534	0,000*
Toplam Krediler	105,247	0,000*
Toplam Krediler ve Alacaklar*	106,399	0,000*
Toplam Mevduat	107,490	0,000*
TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler	25,307	0,003*
Vergi Öncesi Kar / Toplam Aktifler	29,816	0,000*
YP Likit Aktifler / YP Pasifler	74,222	0,000*

*p<0,05: Bankalar arasında anlamlı fark bulunan değişkenleri göstermektedir.

Yapılan Kruskal Wallis testine sonucuna göre tüm banka türleri arasında Finansal oranlar açısından anlamlı farklılık bulunmaktadır (p<0,05).

Tablo 5.3.Kamusal Sermayeli Bankalar ile Özel Sermayeli Bankaların Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması (Mann Whitney Testi)

	Z	p
(Özkaynaklar-Duran Aktifler) / Toplam Aktifler	-3,973	0,000*
(Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Personel Sayısı (Bin TL)	-2,397	0,017*
(Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Toplam Varlıklar	-0,164	0,870
Diğer Faaliyet Giderleri / Faaliyet Brüt Karı	-1,346	0,178
Diğer Faaliyet Giderleri / Toplam Varlıklar	-0,361	0,718
Faaliyet Brüt Karı / Toplam Varlıklar	-2,200	0,028*
Faiz Dışı Gelirler (Net) / Diğer Faaliyet Giderleri	-2,397	0,017*
Faiz Dışı Gelirler (Net) / Toplam Varlıklar	-2,922	0,003*
Faiz Gelirleri / Faiz Giderleri	-2,462	0,014*

Faiz Gelirleri / Toplam Gelirler	-0,952	0,341
Faiz Gelirleri / Toplam Varlıklar	-3,382	0,001*
Faiz Giderleri / Toplam Giderler	-2,331	0,020*
Faiz Giderleri / Toplam Varlıklar	-3,644	0,000*
Kıdem Tazminatı / Personel Sayısı (Bin TL)	-3,644	0,000*
Kredi Karşılıkları / Toplam Varlıklar	-3,316	0,001*
Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	-2,200	0,028*
Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler	-2,265	0,023*
Likit Aktifler / Toplam Aktifler	-3,907	0,000*
Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye	-3,973	0,000*
Net Faaliyet Karı(Zararı) / Toplam Varlıklar	-2,462	0,014*
Ortalama Aktif Karlılığı	-2,200	0,028*
Ortalama Özkaynak Karlılığı	-3,973	0,000*
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Faaliyet Brüt Karı	-3,513	0,000*
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Varlıklar	-1,280	0,200
Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	-2,988	0,003*
Özkaynaklar / Toplam Aktifler	-3,316	0,001*
Personel Gideri / Diğer Faaliyet Giderleri	-0,230	0,818
Sermaye Yeterliliği Oranı	-3,841	0,000*
Şube Başına Krediler ve Alacaklar*	-1,806	0,071
Şube Başına Net Kar	-0,164	0,870
Şube Başına Personel (kişi)	-3,710	0,000*
Şube Başına TL Mevduat	0,000	1,000
Şube Başına Toplam Aktif	-0,755	0,450
Şube Başına Toplam Mevduat	0,000	1,000
Şube Başına YP Mevduat	0,000	1,000
Toplam Aktifler	-3,973	0,000*
Toplam Gelirler / Toplam Giderler	-2,528	0,011*
Toplam Krediler	-3,973	0,000*
Toplam Krediler ve Alacaklar*	-3,973	0,000*
Toplam Mevduat	0,000	1,000
TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler	-3,053	0,002*
Vergi Öncesi Kar / Toplam Aktifler	-2,462	0,014*

YP Likit Aktifler / YP Pasifler	-3,579	0,000*

*p<0,05: Bankalar arasında anlamlı fark bulunan değişkenleri göstermektedir.

Analiz sonuçlarına göre Kamusal Sermayeli Bankalar ile Özel Sermayeli Bankalar arasında (Özkaynaklar-Duran Aktifler) / Toplam Aktifler, (Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Personel Sayısı (Bin TL), Faaliyet Brüt Karı / Toplam Varlıklar, Faiz Dışı Gelirler (Net) / Diğer Faaliyet Giderleri, Faiz Dışı Gelirler (Net) / Toplam Varlıklar, Faiz Gelirleri / Faiz Giderleri, Faiz Gelirleri / Toplam Varlıklar, Faiz Giderleri / Toplam Giderler, Faiz Giderleri / Toplam Varlıklar, Kıdem Tazminatı / Personel Sayısı (Bin TL), Kredi Karşılıkları / Toplam Varlıklar, Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar), Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler, Likit Aktifler / Toplam Aktifler, Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye, Net Faaliyet Karı(Zararı) / Toplam Varlıklar, Ortalama Aktif Karlılığı, Ortalama Özkaynak Karlılığı, Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Faaliyet Brüt Karı, Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar), Özkaynaklar / Toplam Aktifler, Sermaye Yeterliliği Oranı, Şube Başına Personel (kişi), Toplam Aktifler, Toplam Gelirler / Toplam Giderler, Toplam Krediler, Toplam Krediler ve Alacaklar*, TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler, Vergi Öncesi Kar / Toplam Aktifler ve YP Likit Aktifler / YP Pasifler açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (p<0,05).

Tablo 5.4.Türkiye'de Kurulmuş Bankalar ile Yabancı Bankaların Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması (Mann Whitney Testi)

	Z	p
(Özkaynaklar-Duran Aktifler) / Toplam Aktifler	-3,973	0,000*
(Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Personel Sayısı (Bin TL)	-3,644	0,000*
(Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Toplam Varlıklar	-3,447	0,001*
Diğer Faaliyet Giderleri / Faaliyet Brüt Karı	-1,412	0,158
Diğer Faaliyet Giderleri / Toplam Varlıklar	-2,856	0,004*
Faaliyet Brüt Karı / Toplam Varlıklar	-1,871	0,061

Faiz Dışı Gelirler (Net) / Diğer Faaliyet Giderleri	-2,003	0,045*
Faiz Dışı Gelirler (Net) / Toplam Varlıklar	-3,119	0,002*
Faiz Gelirleri / Faiz Giderleri	-0,624	0,533
Faiz Gelirleri / Toplam Gelirler	-3,382	0,001*
Faiz Gelirleri / Toplam Varlıklar	-1,871	0,061
Faiz Giderleri / Toplam Giderler	-3,316	0,001*
Faiz Giderleri / Toplam Varlıklar	-2,462	0,014*
Kıdem Tazminatı / Personel Sayısı (Bin TL)	-3,185	0,001*
Kredi Karşılıkları / Toplam Varlıklar	-1,477	0,140
Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	-2,725	0,006*
Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler	-3,973	0,000*
Likit Aktifler / Toplam Aktifler	-0,164	0,870
Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye	-3,776	0,000*
Net Faaliyet Karı(Zararı) / Toplam Varlıklar	-0,689	0,491
Ortalama Aktif Karlılığı	-0,427	0,670
Ortalama Özkaynak Karlılığı	-3,119	0,002*
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Faaliyet Brüt Karı	-2,528	0,011*
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Varlıklar	-0,295	0,768
Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	-3,973	0,000*
Özkaynaklar / Toplam Aktifler	-3,973	0,000*
Personel Gideri / Diğer Faaliyet Giderleri	-2,134	0,033*
Sermaye Yeterliliği Oranı	-3,973	0,000*
Şube Başına Krediler ve Alacaklar*	-3,710	0,000*
Şube Başına Net Kar	-2,265	0,023*
Şube Başına Personel (kişi)	-3,973	0,000*
Şube Başına TL Mevduat	-4,245	0,000*
Şube Başına Toplam Aktif	-3,776	0,000*
Şube Başına Toplam Mevduat	-4,245	0,000*
Şube Başına YP Mevduat	-4,245	0,000*
Toplam Aktifler	-3,973	0,000*
Toplam Gelirler / Toplam Giderler	-0,624	0,533
Toplam Krediler	-3,973	0,000*
Toplam Krediler ve Alacaklar*	-3,973	0,000*

Toplam Mevduat	-4,245	0,000*
TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler	-1,674	0,094
Vergi Öncesi Kar / Toplam Aktifler	-0,492	0,622
YP Likit Aktifler / YP Pasifler	-3,907	0,000*

*p<0,05: Bankalar arasında anlamlı fark bulunan değişkenleri göstermektedir.

Yapılan Mann Whitney testi sonucuna göre Türkiye´de Kurulmuş Bankalar ile Yabancı Bankalar arasında (Özkaynaklar-Duran Aktifler) / Toplam Aktifler, (Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Personel Sayısı (Bin TL), (Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Toplam Varlıklar, Diğer Faaliyet Giderleri / Toplam Varlıklar, Faiz Dışı Gelirler (Net) / Diğer Faaliyet Giderleri, Faiz Dışı Gelirler (Net) / Toplam Varlıklar, Faiz Gelirleri / Toplam Gelirler, Faiz Giderleri / Toplam Giderler, Faiz Giderleri / Toplam Varlıklar, Kıdem Tazminatı / Personel Sayısı (Bin TL), Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar), Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler, Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye, Ortalama Özkaynak Karlılığı, Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Faaliyet Brüt Karı, Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar), Özkaynaklar / Toplam Aktifler, Personel Gideri / Diğer Faaliyet Giderleri, Sermaye Yeterliliği Oranı, Şube Başına Krediler ve Alacaklar, Şube Başına Net Kar, Şube Başına Personel (kişi), Şube Başına TL Mevduat, Şube Başına Toplam Aktif, Şube Başına Toplam Mevduat, Şube Başına YP Mevduat, Toplam Aktifler, Toplam Krediler, Toplam Krediler ve Alacaklar, Toplam Mevduat ve YP Likit Aktifler / YP Pasifler açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır (p<0,05).

6. BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bir ekonomik sistemde finansal piyasaların etkin ve sağlam bir yapıya sahip olması büyük önem taşımaktadır. Finansal piyasaların etkin veya yeterince iyi çalışmaması ekonomiye zarar verebilir. Bu nedenle araştırılması ve geliştirilmesi gereken en gerekli ekonomik unsurlardan biridir. 1970'li yıllardan itibaren kamunun ekonomideki payının azaltılması, piyasa ekonomisine geçiş, uluslararası arenaya açılma, rekabetin artması, küreselleşme gibi kavramlarla birlikte birçok ekonomik olgu gibi finansal piyasalarda da değişimler yaşanmıştır. Bunlar, gelişmelerle birlikte piyasada işlemlerin kolaylaştırılması ve dolayısıyla piyasaya katılımın yani fon miktarının artırılması gibi değişikliklerdir. Bu olumlu gelişmelere ek olarak, pazarın küreselleşmesi de ülkelerin uluslararası krizlerden etkilenme oranını artırmıştır. Bu kapsamda bugüne kadar birçok finansal kriz yaşanmış ve bu krizlerden etkilenen ülke sayısı oldukça fazla olmuştur.

Yapılan çalışmada banka türlerine göre finansal oranların karşılaştırılması amacıyla 10 banka türüne ait veriler analiz edilmiştir. Bu bankalar Mevduat Bankaları, Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları, Özel Sermayeli Mevduat Bankaları, Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. B., Yabancı Sermayeli Bankalar, Türkiye´de Kurulmuş Bankalar, Kalkınma ve Yatırım Bankaları, Kamusal Sermayeli Bankalar, Özel Sermayeli Bankalar ve Yabancı Bankaları'dır. Bankalara ait 43 parametre incelenerek analizler yapılmıştır. İncelenen parametreler 2009 ile 2019 yıllarına ait verileri kapsamaktadır.

Analiz sonuçlarına göre tüm banka türleri arasında incelenen 43 finansal parametre açısından istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç farklı yapı türündeki bankaların, varlıklar, gelirler, karlar, zararlar vb. değerlerinin birbirinden farklı olduğunu göstermektedir.

Mevduat Bankalarında en yüksek değere sahip olan göstergeler Toplam Aktifler, Toplam Krediler, Toplam Krediler ve Alacaklar* ve Toplam Mevduattır.

Kamusal Sermayeli Mevduat Bankalarında en yüksek değere sahip olan göstergeler Faiz Gelirleri / Toplam Gelirler, Faiz Giderleri / Toplam Giderler, Faiz Giderleri / Toplam Varlıklar, Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye ve Ortalama Özkaynak Karlılığıdır.

Özel Sermayeli Mevduat Bankalarında en yüksek değere sahip olan gösterge Şube Başına YP Mevduattır.

Tasarruf Mevduatı Sig. Fon. Devr. Bankalarda en yüksek değere sahip olan göstergeler (Özkaynaklar-Duran Aktifler) / Toplam Aktifler, Faiz Dışı Gelirler (Net) / Diğer Faaliyet Giderleri, Faiz Gelirleri / Faiz Giderleri, Kredi Karşılıkları / Toplam Varlıklar, Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar), Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler, Likit Aktifler / Toplam Aktifler, Net Faaliyet Karı(Zararı) / Toplam Varlıklar, Ortalama Aktif Karlılığı, Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Varlıklar, Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar), Özkaynaklar / Toplam Aktifler, Personel Gideri / Diğer Faaliyet Giderleri, Sermaye Yeterliliği Oranı, Şube Başına Net Kar, Şube Başına Personel (kişi), Şube Başına TL Mevduat, Şube Başına Toplam Mevduat, TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler, Vergi Öncesi Kar / Toplam Aktifler ve YP Likit Aktifler / YP Pasiflerdir.

Türkiye´de Kurulmuş Bankalarda en yüksek değere sahip olan gösterge Faiz Gelirleri / Toplam Varlıklardır.

Kalkınma ve Yatırım Bankalarında Bankalarda en yüksek değere sahip olan gösterge Toplam Kredilerdir.

Kamusal Sermayeli Bankalarda en yüksek değere sahip olan göstergeler Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Faaliyet Brüt Karı, Şube Başına Krediler ve Alacaklar*, Şube Başına Toplam Aktif ve Toplam Gelirler / Toplam Giderlerdir.

Yabancı Bankalarda en yüksek değere sahip olan göstergeler (Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Personel Sayısı (Bin TL), (Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Toplam Varlıklar, Diğer Faaliyet Giderleri / Faaliyet Brüt Karı, Diğer Faaliyet Giderleri / Toplam Varlıklar, Faaliyet Brüt Karı / Toplam Varlıklar, Faiz Dışı Gelirler (Net) / Toplam Varlıklar ve Kıdem Tazminatı / Personel Sayısıdır (Bin TL).

Çalışma sonuçlarına göre Kamusal Sermayeli Bankalar ile Özel Sermayeli Bankalar arasında finansal oranlar açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır. Özel Sermayeli Bankaların (Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Personel Sayısı (Bin TL), Likit Aktifler / Toplam Aktifler, Faiz Giderleri / Toplam Giderler, Faiz Dışı Gelirler (Net) / Diğer Faaliyet Giderleri, Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar), Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye, YP Likit Aktifler / YP Pasifler, TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler, Ortalama Özkaynak Karlılığı, Faiz Gelirleri / Toplam Varlıklar, Faiz Giderleri / Toplam Varlıklar, Faaliyet Brüt Karı / Toplam Varlıklar, Faiz Dışı Gelirler (Net) / Toplam Varlıklar, Net Faaliyet Karı(Zararı) / Toplam Varlıklar, Vergi Öncesi Kar / Toplam Aktifler, Kredi Karşılıkları / Toplam Varlıklar ve Ortalama Aktif Karlılığı Kamusal Sermayeli Bankalara göre daha yüksektir. Bununla birlikte Kamusal Sermayeli Bankaların Kıdem Tazminatı / Personel Sayısı (Bin TL), Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Faaliyet Brüt Karı, Özkaynaklar / Toplam Aktifler, (Özkaynaklar-Duran Aktifler) / Toplam Aktifler, Sermaye Yeterliliği Oranı, Toplam Aktifler, Toplam Gelirler / Toplam Giderler, Toplam Krediler, Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar), Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler, Şube Başına Personel (kişi) ve Faiz Gelirleri / Faiz Giderleri Özel Sermayeli Bankalara göre daha yüksektir.

Çalışma sonuçlarına göre Türkiye´de Kurulmuş Bankalar ile Yabancı Bankalar arasında belirlenen parametreler açısından farklılık bulunmaktadır. Türkiye´de Kurulmuş Bankaların Faiz Giderleri / Toplam Varlıklar, Ortalama Özkaynak Karlılığı, YP Likit Aktifler / YP Pasifler, Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Faaliyet Brüt Karı, Toplam Krediler, Faiz Giderleri / Toplam Giderler, Toplam Krediler ve Alacaklar*, Faiz Gelirleri / Toplam Gelirler, Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye, Toplam Aktifler, Toplam Mevduat, Şube Başına YP Mevduat,

Şube Başına TL Mevduat ve Şube Başına Toplam Mevduat değerleri daha yüksektir. Bununla birlikte Yabancı Bankaların Şube Başına Toplam Aktif, Şube Başına Krediler ve Alacaklar*, (Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Personel Sayısı (Bin TL), Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler, Faiz Dışı Gelirler (Net) / Diğer Faaliyet Giderleri, Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar), Şube Başına Personel (kişi), Özkaynaklar / Toplam Aktifler, Sermaye Yeterliliği Oranı, (Özkaynaklar-Duran Aktifler) / Toplam Aktifler, Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar), Personel Gideri / Diğer Faaliyet Giderleri, Şube Başına Net Kar, Kıdem Tazminatı / Personel Sayısı (Bin TL), Faiz Dışı Gelirler (Net) / Toplam Varlıklar, Diğer Faaliyet Giderleri / Toplam Varlıklar ve (Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Toplam Varlıkları daha yüksektir.

Yapılan araştırma çalışması sonucunda aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

1. Çalışmanın zaman aralığı genişletilerek sonuçlarına tutatlılığı test edilebilir. Buna göre 2009-2019 yılları arasında yapılan çalışma, Daha eski yıllara ait verilerin eklenmesi ile yeniden yapılarak elde edilen sonuçların tartışılması literatüre ve uygulamacılara önemli bilgiler sunabilir.

2. Çalışman, Türkiye'de bulunan bankalar ile yapılmıştır. Farklı ülkelerinde verileri ile çalışmaya benzer analizler yapılarak sonuçlar karşılaştırılabilir. Bu durum sonuçların tutarlığına katkı sağlaması yanında Türkiye ile söz konusu ülkelerin sonuçlarının karşılaştırılması açısından da literatüre ve uygulamacılara önemli bilgiler sunabilir.

3. Çalışmada 43 parametre incelenmiştir. İncelenen parametreler finansal oranların banka türlerine göre farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi açısından yeterli düzeyde bilgi sunmaktadır. Bankaların yöneticileri bu çalışma ve benzer çalışmaları inceleyerek sektör hakkında detaylı bilgiye sahip olabilecektir.

KAYNAKÇA

Afşar, B. (2007). *Bankacılık Sektöründe Krizler,* Konya Ticaret Odası, Mart, Sayı:4

Afşar, M ve Afşar, A. (2010).*Finansal Ekonomi*, Ankara, Detay Yayıncılık

Alp, A. (2002).*Uluslararası Mali Piyasalardaki Gelişmeler ve Türkiye*, Ankara İ.M.K. B yayınları

Altıntaş, H. ve B. Öz. (2007). Para Krizlerinin Sinyal Yaklaşımı ile Öngörülebilirliği: Türkiye Uygulaması, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,2007,C:7.

Aslan, Ö. ve Küçük aksoy, Ġ.(2006). Finansal Gelişme ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Ekonomisi Üzerine Ekonometrik Bir Uygulama, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Ekonometri ve İstatistik Dergisi*, Sayı:4.

Ayrıçay, Y. ve Altıntaş, H. (2010).Türkiye‟de Finansal Gelişme ve Ekonomik Büyüme İlişkisinin Sınır Testi Yaklaşımıyla Analizi: 1987–2007, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt/Vol.: 10- Sayı/No: 2.

Beck, T.Levine, R. ve Loayza, N. (2000).Finance and the Sources of Growth, *Journal of Financial Economics,* 58(1-2).

Calderon C. ve Liu, L. (2003).The Direction Causality between Financial Development EconomicGrowth, *Journal of Development Economics,* 72(1).

Calderon C. ve Liu, L. (2003).The Direction Causality between Financial Development EconomicGrowth, *Journal of Development Economics*, 72(1).

Ceylan, A. Ve Korkmaz, T. (2006).*Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi*, Bursa, Ekin Kitabevi

Chambers, N. (2004).*Kriz Dönemi Ve Sonrasında Bankaların Finansal Yapısının Analizi*, Avcı Ofset Matbaacılık, Kasım.

Coşkun, M. N. (2001). Gelişmekte Olan Ekonomilerde Bankacılık Krizleri, *Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi,* Şubat.

Çolak, Ö. F. (2001). Finansal kriz ve Bankacılık Sektöründe Yeniden Yapılandırma Programı Üzerine Bir Eleştiri. *G.Ü. İ.İ.B.F Dergisi*, *2*.

De Bondt, W. F.& Thaler, R. (1985). Doesthestock market overreact? *The Journal of finance*, 40(3).

Değirmen, S.A,Şengönül ve Ġ ,Tuncer (2006).*Kriz erken uyarı sinyalleri olarak reel ekonomi göstergeleri, Ekonomik Kriz öncesi erken uyarı sistemleri*. İstanbul:Arıkan Basım Yayım

Delice, G. (2003). Finansal Krizler: Teorik ve Tarihsel Bir Perspektif, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Sayı: 20, Ocak – Haziran.

Dematriades, P. O. ve Hussein, K. A. (1996) Does Financial Development Cause Economic Growth? Time-Series Evidence From 16 Countries, *Journal of Development Economics,* No:51.

Dinçer, A. (2006). *Bankacılık Sektöründe Konsolidasyon, Ülke Deneyimleri ve Türkiye için Öneriler*, DPT. 2697, Ankara.

Erol Ü. (1999) .*Vadeli İşlemler Piyasaları,* İstanbul, İ.M.K. B Yayınları

Feldstein, M. (1999).*Self-Protectionfor Emerging Market Economies,* NBER Working Paper Series, 6907, January.

Kar, M. ve Pentecost, E. (2000). *TheDirection of CasualityBetween Financial Development and Economic Growth in Turkey: Further Evidence,* Lough borough University, Department of Economics, ResearchPaper No: 00/27

Karabulut, G., (2002).*Finansal Krizlerin Nedenleri*, Der Yayınları, No 328, İstanbul.

Kennedy, P. (2006).*Ekonometri Kılavuzu* (5. Baskı). (Çevirenler: Muzaffer Sarımeşeli, Şenay Açıkgöz). Ankara: Gazi Kitabı.

Kibritçioğlu, A. (2001).Türkiye'de Ekonomik Krizler ve Hükümetler, 1969-2001,*Yeni Türkiye Dergisi, Ekonomik Kriz Özel Sayısı*, Cilt 1, Yıl 7, Sayı 41, Eylül-Ekim.

Kirkpatrick, C. G. ve Reen, C. (2002). Finance and Development: An Overview of the Issues, *Journal of International Development*, 14(2).

Konuralp, G. (2001).*Sermaye Piyasaları: Analizler, Kuramlar ve Portföy Yönetimi. İstanbul,* Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Sti. 19.

Mandelbrot, B. (1963). New methods in statistical economics. Journal of politicaleconomy, 71(5).

MilesiF. Gian, M. and A. Razın (2000). *CurrentAccountReversalsandCurrencyCrises: EmpiricalRegularities in*

Currency Crises(Ed.), Paul Krugman, The University of Chicago Press, Chicago and London.

Mishkin, F.S. (1996). *Understanding Financial Crises: ADeveloping Country Perspective,* Annual World Bank Conference on Development Economics, The World Bank.

Özkan, A. (2004).*Küreselleşme ve Avrupa Birliğiyle Bütünleşme Sürecinde Türkiye,* İstanbul, Tasam Yayınları

Özmen, Ç. (2011).*Finansal Piyasaların Serbestleşmesinin Finansal Piyasalara Etkileri ve Türkiye'deki Durum*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi

Parasız, İ. (2000). *Para Banka ve Finansal Piyasalar,* Bursa: Ezgi Kitabevi, 7. Baskı.

Pusti, M. (2009). *Krizleri Anatomisi ve Türkiye'de 2001 – 2008 Finansal Ekonomik Krizleri Üzerine Bir İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara

Saltoğlu B. (1998). Ekonomik Büyüme ve Finansal Piyasaların Gelişimi, *İktisat Dergisi,* 12(25).

Seyidoğlu, H. (2003). *Uluslararası Finans*, Güzem Can Yayınları, İstanbul. TBB, (2008) . *50. Yılında TBB ve Türkiye'de Bankacılık Sistemi* 1958-2007

Tellioğlu, T. (2011).*Finansal Piyasalarda Düzenleme: Uluslararası Bankacılık Faaliyetlerinin Düzenlenmesi ve Türk Bankacılık Sistemi*, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Bursa.

Turgut, A. (2006). Türleri, Nedenleri ve Göstergeleriyle Finansal Krizler, *TÜHİS İŞ Hukuku ve İktisat Dergisi* Cilt: 20.

Uzunses, F. (2012).*Finansal Piyasalardaki Değişim Süreci ve Finansal İnovasyon: 2008 Küresel Finans Krizine Bir Bakış*, Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisat Anabilim Dalı, Bilecik

Ünal, M. (2014).*Türkiye'de Finans Sektöründe Bankacılığın Yeri,* İzmir Ticaret

Yağcılar, G. (2010) *Türk bankacılık sektörünün rekabet yapısının analizi*. Diss. Sosyal Bilimler.

Yıldırtan, Z.D.(2006) . *Finansal Krizler, Erken Uyarı Sistemleri,* Nobel Kitap Yayınevi

Yılmaz, E. ve Kayalıca, M.Ö. (2008). Finance-GrowthNexus, *Journal of SocialSciences*, 1(2), October.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

ORCID	0000-0002-9581-8467
Adı Soyadı	Zakariya SAİD AHMED
Doğum Yeri	CIBUTI
Doğum Tarihi	20/08/1994

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	CİBUTİ UNİVERSİTESİ
Fakülte	İİBF
Bölüm	Muhasebe, Finans ve Denetim

YÜKSEK LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	ÇANKIRI KARATEKIN ÜNİVERSİTESİ
Enstitü	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Bölüm	İşletme

YABANCI DİL BİLGİSİ

İngilizce	C-1 Seviyesi
Fransızca	C-2 Seviyesi

KATILDIĞI

Kurslar	Türkçe ve İngilizce Kursları
Projeler	

İLETİŞİM

Adres	ÇANKIRI MERKEZ
E-mail	szakarya18@gmail.com